

Obzornik

glasilo delovne organizacije

Srečujemo se z vse večjimi težavami

NEKATERA VPRAŠANJA O POSPEŠEVANJU EKONOMSKIH ODNOSOV S TUJINO

Ta razmišljanja temeljijo predvsem na izvozni usmerjenosti Bresta in na neposrednih vprašanjih, ki jo taka usmerjenost povzroča. Ker sodi Brest med pomembnejše slovenske izvoznike pohištva (mimogrede: delež izvoza v Brestovi proizvodnji znaša okrog 20 odstotkov, s tem da je del proizvodnje namenjene nadomeščanju uvoza; na primer iverne plošče za proizvajalke pohištva in ognjeodporne plošče za ladjedelništvo), bi veljala ta razmišljanja nedvomno tudi za ostalo pohištveno oziroma lesno industrijo.

Nedvomno ima lesna industrija pri izvozu nekatere prednosti, ker v dobršni meri temelji na domači surovinski osnovi. Tega se zavedajo tudi razvite države, saj je njihova lesna industrija močno razvita in hkrati tudi trdno zavarovana pred tujo konkurenco. Poleg tega je lesna industrija zanimiva tudi zaradi sorazmerno majhnih vlaganj za nova delovna mesta, zaradi hitrega reševanja zaposlenosti in zaposlitve ženske delovne sile.

Posledica vsega tega je v Jugoslaviji pripeljala do izgradnje precejšnjih pohištvenih zmogljivosti. Ob omejevanju porabe, vse manjši stanovanjski izgradnji in ne nazadnje ob zaostreni kreditno-monetarni politiki, ki

ne pospešuje domače porabe (omejevanje potrošniških kreditov in vse večja stopnja lastne udeležbe sredstev), se nam postavlja v ospredje pravzaprav edina možnost — še hitrejša večanje izvoza. Seveda se moramo zavedati, da daje recesija v svetu pečat tudi našemu izvozu kar zadeva možnosti za njegovo rast, še bolj pa uspešnosti pri pridobivanju dohodka.

Večji izvoz proizvodov lesne industrije je bil v preteklosti, pa tudi danes vedno povezan s slabšimi gospodarskimi rezultati. Naj povemo, da so bili in so tudi sedaj kazalci gospodarjenja za lesno industrijo, ki je izvozno usmerjena, v primerjavi z ostalim gospodarstvom vedno slabši kot je povprečje slovenskega go-

spodarstva (izjema so le kazalci, merjeni s povprečno uporabljenimi sredstvi, ki so zaradi slabše opremljenosti lesne industrije ugodnejši od povprečja slovenskega gospodarstva). Ob takšnih ugotovitvah se nam vsiljujejo nekatera vprašanja, ki bi z ustreznimi razrešitvijo le-teh nesporno vplivala na hitrejšo rast izvoza.

1. S prihodkovnim in dohodkovnim povezovanjem lesarstva znotraj in izven panoge — v reprovrigi — prav gotovo ne moremo biti zadovoljni.

Relativno uspešno smo zastavili in uveljavljamo skupno načrtovanje v okviru delovnih organizacij, pa tudi sestavljene organizacije, v okviru SISEOT in v skupnih planih v odnosih med proizvodnjo in trgovino. Zelo malo pa smo napravili za uveljavljanje usklajenega načrtovanja. Ta pomanjkljivost nastaja predvsem zaradi prešibkih prihodkovnih in dohodkovnih povezav z gozdarji in s proizvajalci reprodukcijskih materialov v reprovrigi. S prihodkovnimi in dohodkovnimi povezavami med

lesarstvom in gozdarstvom smo lahko le delno zadovoljni. Dosegli smo sicer usklajeno politiko na področju načrtovanja in sporazumevanja v politiki cen, sovlaganj lesarstva v gozdarstvo za boljše izkoriščanje gozdov in zagotovitev surovin, sovlaganj v mehanizirana manipulativna skladišča in podobno. O pridobivanju in delitvi skupnega prihodka pa že več let tečejo le razprave, ki v neposrednih odnosih ne dajejo ustreznih uspehov. Temu primerno je medsebojno premalo odvisna tudi akumulacija v lesarstvu oziroma gozdarstvu.

Nič boljši ni položaj s prihodkovnimi razmerji v reprovrigi, kjer so bili sicer doseženi tudi v okviru sestavljene organizacije nekateri sporazumi, vendar izključno za združevanje deviz. Vsekakor je to premalo. Že tako okrnjenim deviznim bilancam smo bili v lesarstvu z združevanjem prisiljeni zmanjšati neto devizne učinke v korist ostalega dela reprovrigi. Pri tem pa smo bili dohodkovno oškodovani, v podrejenem položaju, saj se nismo uspeli dogovoriti za skupni prihodek in za skupno delitev ustvarjenega — nižjega dohodka, pridobljenega z izvozom.

V zelo podobnem položaju smo proizvajalci v razmerjih do trgovine. Imamo sicer skupno načrtovanje, zelo malo pa pravih prihodkovnih odnosov in skupnega rizika.

2. Na tujih trgih bi morali nastopati bolj enotno in trdno. Ugotavljamo, da smo premalo povezani že v slovenskem prostoru. Še slabši je položaj v okviru Jugoslavije, saj je splošno znano, da si na tujem trgu tudi sami medsebojno znižujemo cene. Zato je večje povezovanje, tudi v okviru gospodarskih zborov, za večji izvoz zelo pomembno vprašanje.

3. Dohodkovna motiviranost je izrazito vprašljiva. Delno bi jo morali reševati z novo vsebino povezav v reprovrigi, pa tudi s trgovino, delno pa z drugačnim tretiranjem izvoza v naši družbi.

Naj omenimo samo dva primera:

— Učinke devalvacije, ki naj bi se odločilno odrazili v dohodku izvoznika, praktično izničimo: z izsiljevanjem novih cen od dobaviteljev, z zmanjševanjem izvoznih premij, z nezmanjšanimi davkami na uvoz repromaterialov za izvoz in podobnim. Ob tem,

da velja ugotovitev, kako realna vednost dinarja do konvertibilnih valut še vedno ni opredeljena in da so nesorazmerja med prodajo in dohodkom, dobljenim na domačem in tujem trgu še vedno občutna. To pa pomeni, da je prodaja na domačem trgu v dohodkovnem pogledu v preveč ugodnem položaju.

— Pri sedanjem pridobivanju dohodka z izvozom moramo nujno povezovati tudi pridobivanje dohodka na domačem trgu. Manjši dohodek v izvozu moramo vsaj delno nadomestiti z dohodkom, pridobljenim s prodajo na domačem trgu. Pri tem mislimo predvsem na naslednje:

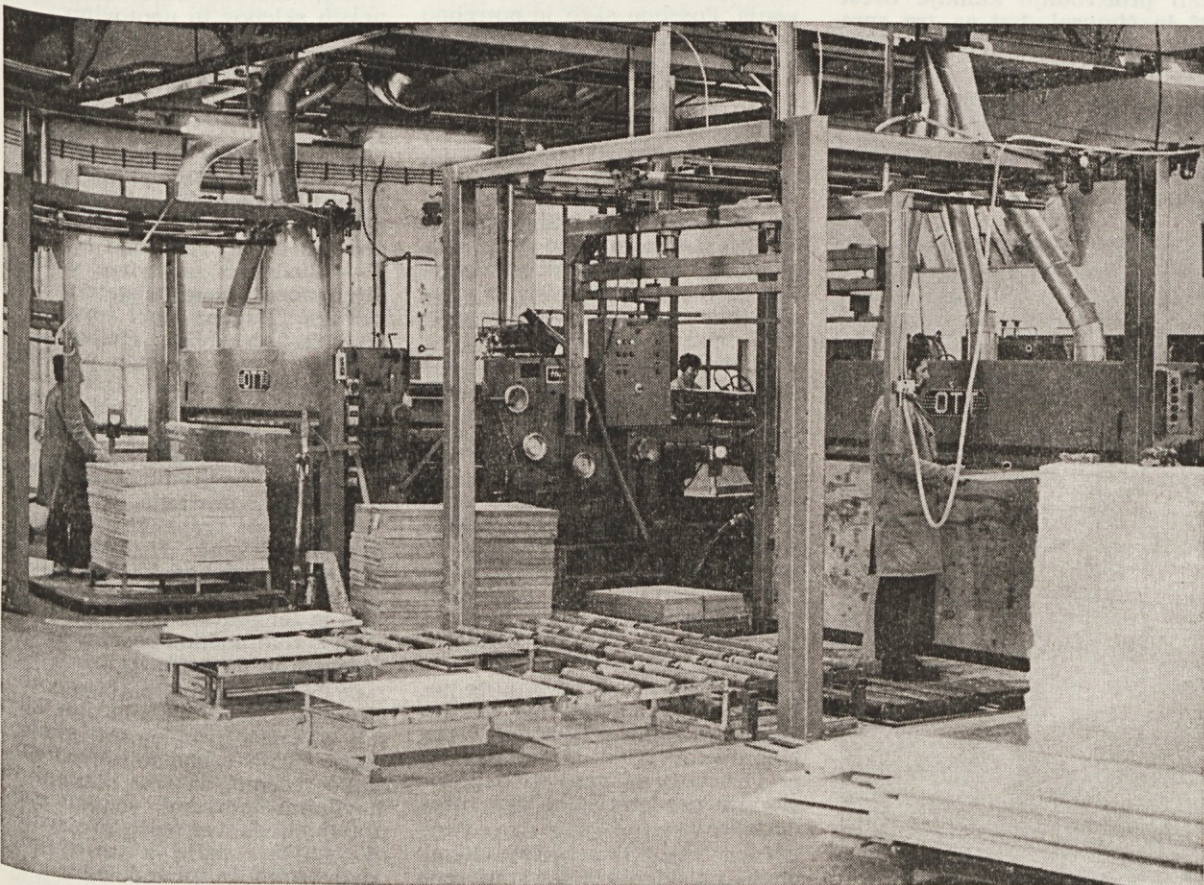
Na ustrezno kreditno politiko, ki mora omogočati izvoz (celo pri tem imamo težave s plačili oziroma s kreditiranjem premij za pospeševanje izvoza), ustrezno pa mora slediti tudi prodajni politiki na domačem trgu (potrošniški krediti, premostitveni krediti za zaloge in podobno). S takšno politiko bi vsaj delno omilili položaj lesne oziroma predvsem pohištvene industrije, ki zaradi svoje usmeritve v izvoz dohodkovno ni sposobna izdajati dovolj sredstev v poslovnih sklad za obratna sredstva.

4. In še nekaj je, kar nedvomno sodi v celovitost omenjenih vprašanj in ki izrazito zadeva Brest. To je vprašanje modernizacije proizvodnih zmogljivosti. Vprašanje je za nas še hujše; pred nami so naložbe, ki ne bodo dajale ekonomskih učinkov (rekonstrukcija — kotlovnice), so pa nujno potrebne za ohranitev sedanjega izvoza in predvsem za njegovo rast.

Dejstvo je, da nam akumulacija, ki jo slabi predvsem izvoz, ne omogoča sredstev za razširjeno reprodukcijo; pogosto pa je okrnjena celo enostavna reprodukcija (na primer: sredstva amortizacije komaj zadoščajo za odplačila starih anuitet za osnovna in celo obratna sredstva).

To pa pomeni, da smo ob sedanjih politiki poslovnih bank in zveznih predpisov (le-ti zahtevajo pri naložbah že 80 odstotni delež lastnih sredstev) ob silno majhni akumulaciji (posledica izvoza), onemogočili modernizacijo proizvodnje in s tem konkurenčnost na vedno bolj zahtevnih izvoznih tržiščih (kvaliteta, avtomatizacija in podobno).

D. Mlinar

Iz klejarne v naši temeljni organizaciji POHIŠTVO

Vstopamo v težavno leto

NEKAJ OSNOVNIH IZHODIŠČ NAŠE LETOŠNJE POSLOVNE POLITIKE

Naše letošnje planske dokumente sestavljata predvsem dva akta: plan in poslovna politika. V poslovni politiki so oblikovane temeljne usmeritve letošnjega razvoja in poslovanja, plan pa neposredno (v številkah) dopolnjuje te usmeritve. V tem sestavku želimo nekoliko podrobneje spregovoriti o temeljnih ciljih letošnjega gospodarjenja, ki so opredeljeni v poslovni politiki, o planu pa mogoče v eni izmed prihodnjih števil, ko bodo v celoti znani posamezni kazalci.

Za izhodišča, na katerih temelji poslovna politika za leto 1983, nam služijo resolucija o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije v letu 1983, srednjeročni planski dokumenti temeljnih in delovne organizacije in še posebej ocena uresničevanja srednjeročnega plana Bresta iz leta 1982.

V tej oceni ugotavljamo, da so se pogoji gospodarjenja lani bistveno zaostri in sicer na več področjih:

- pomanjkanje repromaterialov in zastoji v proizvodnji;
- povečanje izvoza zaradi oskrbe iz uvoza in odplačevanja obveznosti, s čimer je zelo padla dohodkovnost;

- nižja prodaja na domačem trgu od načrtovane zaradi padca realnih osebnih dohodkov, višjih obrestnih mer in pologa, kar je zaostri naše likvidnostne težave, ker so bili prilivi prenički;

- zelo zmanjšana razpolagalna pravica z deviznimi prilivi, kar ni zadoščalo za normalno oskrbo proizvodnje iz uvoza;

- zelo povečana amortizacija zaradi novih amortizacijskih stopenj, kar povečuje porabljenost sredstva in zmanjšuje dohodek.

Lanska proizvodnja je v primerjavi z letom poprej fizično upadla. To je predvsem posledica manjših proizvodnih v Mineraliki in Iverki ter nižje produktivnosti v Pohištvu, pa tudi v ostalih pohištvenih temeljnih organizacijah (nepravočasne dobave repromaterialov, spremembe izvoznih naročil, manjše serije, prilagajanje tržišču in podobno).

Ugodnejšo sliko kaže izvoz, še posebno na konvertibilno področje. Takšni naporji za večji izvoz so bili nedvomno potrebni, saj smo se kljub temu srečevali s težavami pri zagotovitvi potrebnih deviznih sredstev za uvoz in združevanje v reprove-rigi. Seveda so k tem težavam pripomogle tudi spremembe deviznega zakona (zelo zmanjšana razpolagalna pravica z deviznimi prilivi).

Realno padanje družbenega proizvoda se je nadaljevalo tudi v letu 1982, na kar je vplivala predvsem večja amortizacija.

Padec rasti družbenega proizvoda pa je močno vplival na manjšo porabo vseh vrst, na dosežene rezultate, zlasti pa na slabo likvidnostno stanje.

Tudi osebni dohodki kažejo v letu 1982 realen padec, ki pa ga beležijo tudi osebni dohodki v Sloveniji. Hkrati smo z osebnimi dohodki pod povprečjem pango in občine. Tudi letos se nam na tem področju ne obetajo neke korenite spremembe na bolje, kajti predlog družbenega dogovora o razporejanju dohodka in čistega dohodka v letu 1983 še ostreje postavlja odvisnost vseh vrst porabe, torej tudi osebne, na dosežene rezultate gospodarjenja.

Lani smo bili v stabilizacijskih prizadevanjih na Brestu uspešni predvsem na področju izvoza, uvoza, zaposlovanja in naložb, realen padec pa smo zabeležili pri proizvodnji, družbenem proizvodu in osebnih dohodkih.

OSREDNJE MESTO IMA ZUNANJE TRGOVINSKA MENJAVA

Na prvo mesto je v naši letošnji poslovni politiki vsekakor postavljena zunanje trgovinska menjava, predvsem izvoz na konvertibilno področje. V tem letu naj bi realno povečali konvertibilni izvoz vsaj toliko kot leta 1982, klirinškega pa celo nekaj več. Osnovno izhodišče po vseh temeljnih organizacijah nam mora biti, da nihče ne zniža že doseženega izvoza. Večjo rast izvoza pa naj bi beležili pri izdelkih, ki so se do sedaj le malo uveljavljali na svetovnem tržišču. To so predvsem tapetniški izdelki, kuhinje in negor plošče. Poiskati pa bomo morali tudi nekatere nove proizvode, namenjene za izvoz (na primer montažni kontejnerji).

Glede na stopnjo obdelave se bo delež izvoza spreminjal v korist končnih izdelkov in negor plošč. Za izpolnitev zastavljenih ciljev bomo morali uresničiti več ukrepov:

- uskladiti izvozne načrte z vsemi izvozniki;
- opredeliti interne stimulacije na devizne prilive;
- izdelati program nastopanja na sejnih v tujini;
- zagotoviti, da se sprejmejo vsi izvozni posli, namenjeni na konvertibilna tržišča, pri katerih se pokrivajo direktni stroški in osebni dohodki izdelave;
- nadaljevati s tako kadrovsko politiko, ki bo zagotavljala kadre za delo v izvozu...

Poslovna politika uvoza temelji na dejstvu, da se bo morala v celoti prilagajati izvoznim dosežkom, po drugi strani pa tudi spreminjajočim se predpisom o razpolaganju z deviznimi prilivi. Temeljni cilji pa so:

- prednost pri uvozu repromateriala za programe, namenjene v izvoz na konvertibilno področje;

- uvažali bomo le tiste materiale in surovine, ki jih ne proizvajajo na domačem trgu;

- povsod tam, kjer bo možno, bomo uvoz reprodukcijskega materiala izvajali na osnovi predpisa vezave uvoza za izvoz;

- izkoriščali bomo vse možnosti uvoza po maloobmejnem sporazumu;

- iskali bomo najugodnejše ponudnike, kar zadeva cene, plačilne pogoje, dobavne roke in kvaliteto blaga.

PRODAJA NA DOMAČEM TRGU — PREDVSEM ZA ZNIŽEVANJE ZALOG

Osnovna naloga prodaje na domačem trgu je, da bo spremljala proizvodne zmogljivosti temeljnih organizacij za domači trg in v temeljnih organizacijah, kjer so zaloge prevelike, le-te tudi odprodala. Prav gotovo se bodo zaostreni prodajni pogoji nadaljevali tudi letos, zato bo potrebna še večja učinkovitost in prodornost temeljne organizacije Prodaja, pa tudi večji posluh proizvodnje do zahtev prodaje oziroma trga. Prodaja bo v tem letu posebno pozornost posvetila hitrejšemu poslovanju, organizirala bo poslovanje prek terminolov ter organizirala poslovno enoto v Makedoniji.

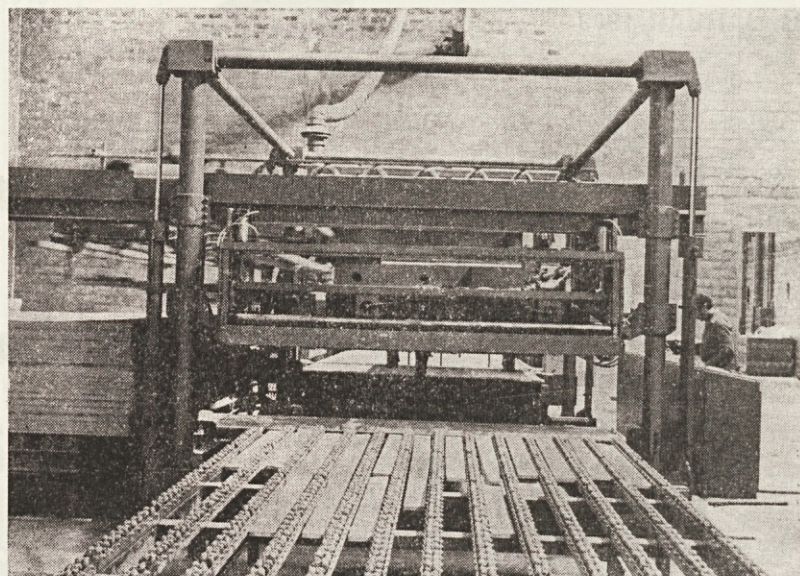
Poleg tega ima prodaja še naslednje naloge:

- Na osnovi predlogov strokovnih komisij, ki jih je imenoval skupni delavski svet, mora poleg dosedanjih programov ploskovnega pohištva (KATARINA WH, MAJA, MIHA in 3 × 3) izdelati dodatni program za TOZD Pohištvo, ki bo dobro sprejemljiv na trgu ter program MIHA iz TOZD Jelka spremeniti tako, da bo cenovno sprejemljiv na trgu.

- Pri prodaji kuhinj, ki jih je tržišče dobro sprejelo že lani, se moramo v celoti držati postavljenih dobavnih rokov, povečati proizvodnjo kuhinj Brest-09 in čimprej dati na trg spremenjeni tip kuhinje Brest-12.

- Z masivnimi in tapetniškimi izdelki bomo morali dopolnjevati predvsem celovitost našega pohištva.

- V maloprodajni mreži moramo ustrezno rešiti vprašanja

Razrez ivernih plošč v TOZD IVERKA

skladiščnih prostorov in izpeljati sanacijo trgovine v Sarajevu.

- Krepili bomo odnose z večjimi trgovskimi hišami in uporabljali njihove izkušnje pri izbiri programov.

- Večjo pozornost bomo posvetili smotrni izrabi sredstev za propagando, ki bodo v celoti podrejena potrebam prodaje naših proizvodov.

- Pri oblikovanju izdelkov se bomo oprli predvsem na lastne kadre.

- Vse več tovora moramo preusmeriti na železnico ter zagotoviti hitrejšo odpremo.

Pri prodaji žaganega lesa bomo razvijali prihodkovne odnose, iverne plošče pa bomo zagotavljali predvsem kupcem, s katerimi že imamo vzpostavljene prihodkovne odnose. Pri prodaji negor plošč pa bomo izpolnjevali že sprejete sklepe za sanacijo in uspešno poslovanje Mineralike.

NABAVA NA DOMAČEM TRGU MORA ZAGOTAVLJATI SREDSTVA ZA REPRODUKCIJO

Omejevanje uvoza in dodatno omejevanje razpolaganja z devizami (Nadaljevanje na 3. strani)

Skupna prizadevanja za večji izvoz

15. januarja je bila na Brestu problemska konferenca o ključnih nalogah in dejavnostih pri povezovanju gozdarstva, kmetijstva in lesne predelave s posebnim poudarkom uveljavljanja dohodkovnih odnosov in doseganju večjega izvoza v celotni reprodukcijski verigi.

Brestovi komunisti so se v prizadevanja za večji izvoz vključili že na konferenci, ki je bila 2. oktobra lani v Celju o temi »Slovenijales in ekonomski odnosi s tujino s posebnim pogledom na planske naloge v izvozu.« Na konferenci so bili sprejeti številni sklepi, ki naj bi jih članice sestavljene organizacije Slovenijales poskušale v kar največji možni meri tudi uresničiti.

Naša naloga je, so zapisali v sklepih, da se zavzemamo za izpolnitev sprejetih obveznosti kljub zaostrenim pogojem poslovanja. Posebno skrb je potrebno posvetiti rokom, kvaliteti in cenam našega izvoza. Vsak delavec v sestavljeni organizaciji mora vedeti, da so naše izvozne obveznosti del širšega dogovora in da svojih obveznosti ne moremo preveliti na druge.

Dogovorili so se za dosledno izpolnjevanje sprejetih nalog v zvezi z izvozom tako za proizvodne članice, pa tudi za delovno organizacijo Trgovina. S slednjo moramo opredeliti še nereseno vprašanje dohodkovne povezanosti in skupnega rizika, pa tudi usklajenega nastopa z ostalimi izvozniki.

Med številnimi vprašanji, ki so jih opredelili v sklepih, je zapisano tudi: »Z gozdarstvom je treba najti ustrezno povezavo s sestavljeno organizacijo ali z vključitvijo oziroma na drug način, da bi s tem zagotovili ustrežnejše in kvalitetno dogovarjanje. To je treba predlagati na problemski konferenci centralnega komiteja zveze komunistov Slovenije.«

Kot plodno nadaljevanje te pobude je delovna skupina slovenskega centralnega komiteja zveze komunistov že v decembru pripravila obširno gradivo o povezovanju gozdarstva in lesne predelave.

Tako temeljito pripravljeno gradivo s sklepi celjske konference in pripombami delovne skupine Brestovih komunistov, so

bili osnova za problemsko konferenco, omenjeno na začetku. Prisotni so ugodno ocenili gradivo, ki ga je o omenjenih vprašanjih pripravila delovna skupina centralnega komiteja, menili pa so še, da je premalo vključena trgovina.

V živahni razpravi, ki je sledila uvodnim besedam Draga Majzija, so bila jasno izpostavljena nekatera vprašanja, ki jih bo potrebno čim prej ustrezno rešiti, če hočemo doseči visoko zastavljene izvozne cilje.

Naj nanašamo nekaj pomembnejših sklepov in ugotovitev.

- Več pozornosti bomo morali posvetiti dohodkovnemu povezovanju med gozdarstvom, lesno predelovalno industrijo in trgovino.

- Izvoz je v prihodnje naša edina rešitev. Ob velikih prizadevanjih komunistov in strokovnih delavcev je bil v letu 1982 dosežen doslej rekordni izvoz.

- Glede na zaostritve v kreditno-monetarnem sistemu, na padanje kupne moči prebivalstva in ob dvigu življenjskih stroškov bomo domačo prodajo zelo težko povečevali. Zato bodo nujni novi naporji za večji izvoz.

- Produktivnost v pohištvenopredelovalni industriji pada. Potrebno bo kvalitetno, strokovno reševati ta vprašanja.

- Brest že vrsto let stopnjuje vsa prizadevanja za izvoz, kar mu znižuje dohodek in z njim povezano akumulacijo. Posledica tega je tehnološka zastarelost, ki slabi konkurenčno sposobnost na domačih in na tujih trgih.

Če bi vsa razmišljanja, ugotovitve in sklepe, ki smo jih slišali na naši problemski konferenci, strnili v eno misel, potem lahko rečemo, da smo soočeni s številnimi težavami, vendar pripravljene, da voz naše proizvodnje peljemo dalje, z vztrajnim, odgovornim in prizadevnim delom.

V. Šega

S problemske konference o povezovanju prizadevanj za večji izvoz

Vstopamo v težavno leto

(Nadaljevanje z 2. strani)

nimi sredstvi bosta letos še bolj zaostala pogoje za nabavo repromaterialov in surovin na domačem trgu. Ponudba ustreznih materialov se zmanjšuje, zaradi siromašnja uvoznih komponent pa je vprašljiva tudi kvaliteta le-teh. Zavedati se moramo, da je večina naših dobaviteljev posredno ali neposredno vezanih na uvozne surovine. Zato se bo pogojevanje dobav z združevanjem deviznih sredstev ali z uvozom surovin za predelavo še stopnjevalo.

Tudi oskrba z rezervnimi deli in materiali za vzdrževanje bo čedalje težja, saj sedaj veljavni predpisi prepovedujejo uvoz opreme. Nekoliko boljše stanje pa predvidevamo pri oskrbi z lesnimi surovinami.

Zato bo v teh razmerah poglavitna naloga nabave, da redno oskrbuje proizvodnje z ustreznimi surovinami in repromateriali ustreznih kvalitete in dogovorjene količine ob čim manjših stroških. Glede na te težave se bomo za doseg omenjenih ciljev organizirali tako, da bomo znotraj delovne organizacije vzpostavili tesnejše sodelovanje. Istočasno bomo znova proučili vse možne vire nabave na domačem trgu in z njimi navezali tesnejše stike.

Kljub omenjenim težavam se zaloge repromaterialov ne smejo povečati, saj bi s tem povzročili večjo vezavo obratnih sredstev in slabše likvidnostno stanje.

PROIZVODNJA SE MORA PRLAGAJATI TRŽNIM RAZMERAM

Z boljšo organizacijo dela v proizvodnji in boljšo izrabo delovnega časa moramo doseči, da bomo kljub manjšim serijam in novim izdelkom nadomestili morebitne proizvodne zastoje. Izpolnjevanje zastavljenih proizvodnih načrtov mora postati osnovna obveza proizvodnih temeljnih organizacij tudi v zaostrenih pogojih gospodarjenja. V celoti bo imela prednost proizvodnja za izvoz.

Pomembni za izpolnjevanje dogovorjenih načrtov proizvodnje postajata tudi notranja in zunanja kooperacija. Bolj odgovorno in obvezujoče bomo morali spoštovati takšne dogovore, saj s tem pravzaprav dopolnjujemo celovitost Brestovega programa.

Učinkoviteje moramo odpravljati ozka grla v proizvodnji, ker omejujejo njen fizični obseg. Če bodo zahtevale izvozne potrebe ali potrebe domačega trga, bomo morali na nekaterih ključnih mestih zagotoviti tudi večizmensko delo. Povečati bomo morali varčevanje z energijo in dosledneje izpolnjevati ukrepe na tem področju.

FINANČNO POSLOVANJE JE V POGOJIH KORENITIH SPREMEMB KREDITNO-MONETARNE POLITIKE

Na tem področju so Brestovi sedanji naporji usmerjeni predvsem v zagotovitev nujno potrebnih denarnih sredstev za možnosti plačevanja zapadlih obveznosti in s tem tudi za nemoteno proizvodnjo oziroma celotni poslovni proces. Zaostreni pogoji kreditno-monetarne politike in realno padanje kupne moči prebivalstva zmanjšujejo prodajo robljivosti, s tem pa tudi pridobivanje dohodka. To pa povzroča preveliko vezavo sredstev v zalogah in hude likvidnostne težave. Sedanja politika poslovnih bank pa omejuje vse vrste kreditiranja in s tem zmanjšuje financiranje sprotnega poslovanja. Izjema je le kreditiranje izvoza na konvertibilno področje, zato je tudi v tem pogledu nujno potrebno povečevati izvoz.

Za izboljšanje likvidnostnega stanja moramo nujno izpolniti vrsto nalog, predvsem pa:

- zmanjšati vezavo v obratnih sredstvih (večji delež naročilniške proizvodnje, določiti največje zneske sredstev za nabavo reprodukcijskih materialov v posameznem mesecu za vsako TOZD, opredeliti najugodnejše proizvodne serije z upoštevanjem zahtev tržišča, odprodati nepotrebne materiale in podobno);
- povečati delež proizvodnje za izvoz na konvertibilno področje;

- vsako naložbo posebej proučiti s stališča likvidnostnega položaja TOZD in celotne delovne organizacije;

- za vsako pomembnejše vzdrževanje opreme in zgradb moramo poprej pripraviti analizo ekonomske upravičenosti in finančne možnosti;

- pri sovlaganju moramo dati prednost poslovnim partnerjem v reprodukcijski verigi in sicer izključno na dohodkovnih razmerjih;

- tudi sovlaganja sredstev z zunanjimi poslovnimi partnerji v temeljne organizacije Bresta moramo zasnovati na osnovi dohodkovnih odnosov.

Slabo likvidnostno in akumulativno stanje nam onemogoča tudi večje naložbe.

NALOŽBE SO ODVISNE OD SREDSTEV. NAMENJENE SO LE ZA ZAGOTAVLJANJE PROIZVODNJE

Že v srednjeročnem načrtu smo naložbe zmanjšali na najmanjšo možno mero, kar nam je narekoval primanjkljaj virov sredstev. Tudi sedaj se to še vedno kaže in sredstva za naložbe so v bistvu na voljo le v TOZD žagalnica. V vseh temeljnih organizacijah bodo možne le nujne nadomestitve opreme v višini 20 odstotne minimalne amortizacije.

Nekaj sredstev bomo morali zagotoviti za vlaganje v razširitev maloprodajne mreže in za nakup terminalov kot smo to opredelili v srednjeročnem načrtu.

Skupaj s sovlagatelji in delno s sredstvi poslovne banke bomo zagotovili sredstva za gradnjo kotlovnice v TOZD žagalnica. Kljub temu je potrebno pred vsako naložbo preveriti naše finančne možnosti. Za TOZD Masiva in Jelka bomo v letu 1983 pripravili načrte, elaborate in ostalo potrebno dokumentacijo za pričetek izgradnje kotlovnice, ki so opredeljene za naslednja leta srednjeročnega obdobja.

POSEBNO POZORNOST ZAPOSLOVANJU

Že v srednjeročnih planskih dokumentih smo zapisali, da se število zaposlenih ne bi spreminjalo, razen ob širitvi maloprodajne mreže ali ob povečevanju proizvodnje za izvoz. Posebej smo poudarili, da naj se novi delavci zaposlujejo v neposredni proizvodnji ali pri strokovno-ustvarjalnem delu.

Glede na to, da smo v prvih dveh letih tako zastavljene cilje izpolnjevali in glede na naše potrebe v sedanjih družbeno ekonomskih pogojih moramo ob sodelovanju družbeno političnih, samoupravnih in strokovnih organov v letu 1983 na tem področju izpolniti zlasti naslednje naloge:

- zagotoviti takšno število in strukturo delavcev, ki bosta omogočala doseganje zastavljenih ciljev TOZD in delovne organizacije;

- zagotavljati, da bodo delavci zastoje v proizvodnji oziroma izvozna naročila reševali najprej s prerazporejanjem delovnega časa v smislu 42-urnega tednika ali s prerazporejanjem v okviru delovne organizacije; če pa to ne bo

mogoče, z delnim koriščenjem letnega dopusta;

- opravljati strogo selektivnost pri zaposlovanju novih delavcev za boljšo kvalifikacijsko strukturo in omogočiti zaposlitev vsem štipendistom Bresta;

- zagotoviti kar največjo socialno varnost Brestovim delavcem tako, da se vsem zaposlenim omogoča delo.

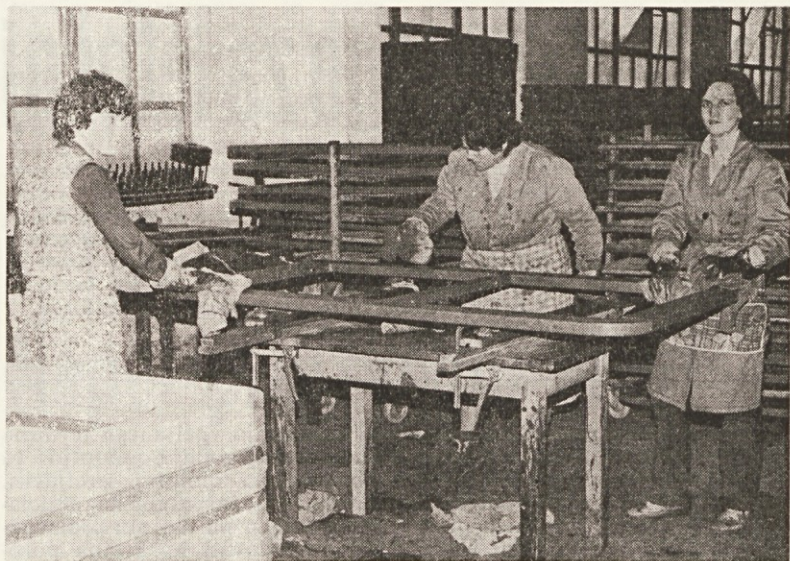
OSTALE NALOGE ZA UČINKOVITEJŠE POSLOVANJE IN POGLABLJANJE SAMOUPRAVNIH ODNOSOV

Eno izmed zelo pomembnih področij je prav gotovo tudi povezovanje v reproverigi (predvsem z gozdarji in s trgovino), kjer bo potrebno poenotiti skupne opredelitve ključnih nalog, s posebnim poudarkom na uveljavljanju dohodkovnih odnosov in doseganju večjega izvoza v celotni reprodukcijski verigi.

Letos bo Slovenijales-trgovina odprla nov skladiščno-prodajni center v Črnučah. V to poslovanje se bo z enim ploskovnim in enim kuhinjskim programom vključil tudi Brest in sicer po načelih skupnega prihodka. Brest ima tudi z vsemi večjimi trgovskimi hišami podpisane samoupravne sporazume o skupnem prihodku, ki jih bomo morali v letu 1983 dopolniti in v nekaterih pogledih uskladiti z veljavnimi predpisi.

Zaostreni prodajni pogoji na domačem in na zunanem tržišču pa nam narekujejo, da v naš program vključimo spremljanje izgradnje in opremljanje različnih vrst družbenih in namenskih objektov. To pa pomeni, da se moramo usposobiti za obvladovanje naročilniškega trga. V ta namen bomo oblikovali povezovalne aktivnosti v pripravljalnem inženiringu.

Letos bomo nadaljevali s širitvijo terminalske mreže po temeljnih organizacijah in Skupnih dejavnostih. Na področju novih obdelav bo glavna aktivnost usmerjena v vodenje proizvodnje, nadaljevali pa bomo tudi s prenosom posameznih evidenc na računalnik. Doseči moramo, da bodo podatki in rezultati na vseh izhodnih listinah pravilni, zato moramo že dosedanje evidenc uskladiti in racionalizirati. Letos predvidevamo tudi razširitev sodelovanja z zunanjimi upo-

Površinska obdelava v TOZD MASIVA

rabniki (občina Cerknica, Alpetour Škofja Loka).

V sodelovanju z družbeno-političnimi organizacijami, posebej sindikati, bo potrebno stalno spremljati učinkovitost in funkcionalnost posameznih medijev ter vlogo vseh odgovornih za obveščanje. Poleg glasila morajo tudi druge interne informacije hitreje spremljati samoupravna in druga dogajanja in kolikor mogoče obveščati vnaprej, pred samoupravnim odločanjem. Od predlagateljic samoupravnih in delegatskih gradiv bo treba zahtevati tudi kratke in razumljive povzetke. Posebno pozornost bo potrebno posvetiti organiziranju javnih razprav, zlasti o najpomembnejših samoupravnih in delegatskih dokumentih, pri čemer morajo imeti pomembno vsebinsko vlogo zlasti družbeno politične organizacije.

Ustvarjanje dohodka mora temeljiti na kvalitativnih faktorjih. Doseči moramo nižjo rast porabljenih sredstev kot enega izmed kazalcev bolj smotrne porabe surovin in repromaterialov. Pri razporejanju dohodka moramo zagotoviti počasnejšo rast sredstev za vse oblike porabe ter hi-

trejšo rast sredstev za razširitev materialne osnove dela. Pri delitvi osebnih dohodkov moramo upoštevati določila dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka. Prizadevali si bomo, da zaustavimo padanje realnih osebnih dohodkov, kar pa bo možno le ob večjem doseganju dohodka oziroma čistega dohodka in izvoznih rezultatov.

Očitno je torej, da poslovna politika zastavlja pred nas zahtevne in odgovorne naloge na vseh ključnih področjih poslovanja. Le-te pa bomo morali tudi izpolniti, če bomo hoteli doseči zastavljene cilje, opredeljene že v srednjeročnih planskih dokumentih in biti vsaj toliko uspešni, ali bolj kot v prvih dveh letih srednjeročnega obdobja pri stabiliziranju gospodarstva.

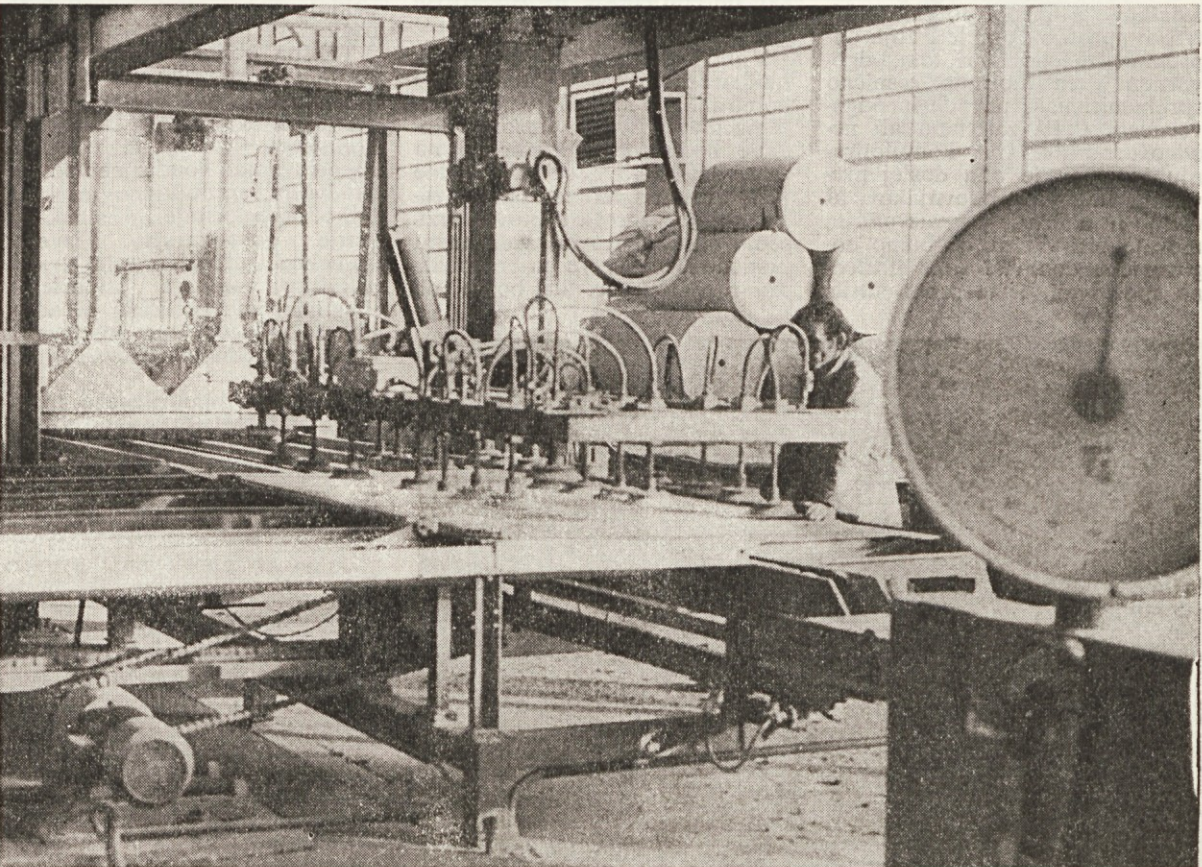
To so le kratki povzetki bistvenih izhodišč naše letošnje poslovne politike, ki bo med obravnavo morda doživela še kakšne spremembe. Prav pa je, da so delavci obveščeni vsaj o glavnih poslovnih ciljih preden bodo ta dokument sprejemali.

M. Širaj

Avtomoto društvo Cerknica razpisuje

LICITACIJO

za prodajo avtomobila Zastava 750, letnik 1979. Licitacija bo v nedeljo, 6. februarja ob 10. uri v prostorih društva, Partizanska 17 v Cerknici. Avtomobil je v voznem stanju.

Iz naše MINERALKE, ki že dosega ugodnejše rezultate

Zahtevne naloge za letošnjo proizvodnjo

Letos bo gospodarjenje še težje kot je bilo v letu 1982. Prizadevati si bomo morali za še večjo proizvodnjo za izvoz. Zelo previdno in nadvse odgovorno pa bomo morali pripravljati tudi proizvodnjo izdelkov za domači trg. Serije bodo tudi v prihodnje manjše od takšnih, ki zagotavljajo celoten izkoristek proizvodnih zmogljivosti.

Letos bo zaostrena oskrba z nekaterimi repromateriali. Pri oskrbi z repromateriali, še posebno s tistimi, za katere so potrebna devizna sredstva, bo imela prednost izvozna proizvodnja. Nadaljevati bomo morali s prizadevanji, da bo delež uvoznih materialov v naših izdelkih čim manjši.

Poostri bomo morali tudi odgovornost za kvaliteto naših izdelkov. Čeprav bomo vgrajevali več domačih materialov, pa naših izdelkov ne bomo smeli osiromašiti.

Z boljšo organizacijo dela v proizvodnji in z boljšo izrabo delovnega časa moramo doseči, da bomo kljub manjšim serijam nadomestili proizvodne zastoje. Izpolnjevanje sprejetih proizvodnih načrtov mora postati osnovna obveznost proizvodnih temelnih organizacij tudi v zaostrenih pogojih gospodarjenja.

Izpolnjevanje proizvodnih načrtov mora biti naša osnovna naloga tudi pri obvladovanju stroškov. Uvajanje novih proizvodnih programov mora biti vnaprej dobro in odgovorno pripravljeno. Lanske izkušnje je treba pri tem opraviti s pridom uporabiti. Pri tem pa imata najbolj odgovorno nalogo prodaja in proizvodnja.

Kar zadeva zaloge gotovih izdelkov, pa tudi surovin in repromaterialov, lani svojih nalog nismo zadovoljivo opravili. Naše likvidnostne razmere in visoka cena kapitala zahtevajo, da bomo morali biti letos neprimerno bolj kritični, ko bo šlo za neizpolnjevanje nalog, ki se nanašajo na zniževanje zalog.

Pri tem bomo morali tudi v prihodnje imeti nadvse odgovorno nalogo - lansiranje proizvodnih nalogov in analize o možnostih trga. Natančne in hitrejše evidence o zalozah posameznih elementov ter natančno načrtovanje prodaje pa nam morajo biti vodilo pri oblikovanju količin posameznih izdelkov, ki bodo dani v proizvodnjo.

Z vprašanjem zalog gotovih izdelkov je tesno povezano hitro in sprotno kompletiranje odpremnih nalogov. Pri tem odgovornem delu moramo resnično spremeniti naše navade in odgovornosti. Čeha za slabo ali neodgovorno delo pri kompletiranju izdelkov je bila doslej prevelika. Naloge strokovnjakov, ki vodijo in načrtujejo proizvodnjo, morajo biti v tem, da bomo dogovorjene dobavne roke dosledno spoštovali. Tiste proizvodnje,

ki še nimajo vpeljanega terminiranja proizvodnje, morajo to obliko dela čimprej uveljaviti. Prodaja in računalniška obdelava podatkov pa morata proizvodnji posredovati kvalitetna poročila o potrebah za kompletiranje izdelkov.

Vse bolj pomembni pri izpolnjevanju dogovorjenih proizvodnih načrtov postajata notranja in zunanja kooperacija. Ta oblika proizvodnega sodelovanja bo morala tudi v prihodnje dopolnjevati celovitost Brestovega programa. Bolj odgovorno kot doslej bodo morale temeljne organizacije spoštovati dobavne roke, dogovorjene količine in kvaliteto polizdelkov. Z neodgovorno kooperacijo napravimo našemu skupnemu delu več škode kot koristi.

Z dodatnimi ukrepi, bodisi s prerazporeditvami delovnega časa, delavcev in z drugimi oblikami, moramo medsebojne proizvodne obveznosti obvezno spoštovati, kar zadeva roke, kvaliteto in količino.

V naši proizvodnji moramo učinkoviteje odpravljati ozka grla. Tega zaenkrat ne moremo opraviti z naložbami, ampak predvsem z uvajanjem nočnega dela in dela v prostih dnevih.

Pri tem bomo morali uveljavljati ukrepe, ki se nanašajo na izpolnitev števila delovnih ur v letnem merilu. Naša proizvodna obveznost v zaostrenih pogojih gospodarjenja mora biti, da bomo po potrebi uvajali tudi tri in štiriizmensko delo na vseh ključnih delovnih mestih, če bodo to zahtevale izvozne potrebe ali potrebe domačega trga.

Strokovnjaki, ki vodijo in načrtujejo proizvodnjo, bodo morali nadaljevati s prizadevanji za bolj prilagodljivo proizvodnjo. To bodo od nas zahtevale tržne razmere pri prodaji in pri oskrbi proizvodnje z repromateriali, pa tudi tehnološke potrebe po novih programih in pogodbenih rokih za proizvodnjo izdelkov. Pri tem se moramo zavedati naših pomanjkljivosti v tehnološki opremljenosti in zmogljivosti (sušilnice, nekateri stroji).

V okviru skromnih možnosti za modernizacijo naše proizvodnje bomo morali letos najodgovorneje načrtovati naše naložbe. Odločitve bodo morale temeljiti na tem, da bomo naše proizvodne programe dvignili na takšno raven, ki jo zahteva svetovno tržišče v oblikovnem in kvalitetnem pogledu. Te zahteve pa bomo lahko uresničili le, če bomo ob

skromnih finančnih možnostih resnično kupili takšno opremo, ki bo omogočala to proizvodnjo.

Neprimerno bolj pozorni bomo morali biti pri pripravi proizvodnje, načrtovanju tehnoloških postopkov in konstrukciji izdelkov, kar se tiče standardizacije in tipizacije posameznih delov pohištva in vgrajenih repromaterialov. S tem bomo v marsičem poenostavili našo proizvodnjo in zmanjšali zaloge potrebnega repromateriala.

Pri naročanju potrebnega repromateriala in surovin bo treba odgovorneje postavljati normative, dajati naročila in spoštovati najkrajše dobavne roke. Spričo nekaterih izredno dragih naših repromaterialov, še posebno tistih, za katere so potrebna tudi devizna sredstva, lahko z večjo odgovornostjo vseh, ki sodelujejo v proizvodnem procesu, prihranimo veliko denarja.

Odločneje bomo zaostri tudi varčevanje z energijo. Ukrepe, ki smo jih v zvezi s tem sprejeli v vseh temeljnih organizacijah, bomo dosledno uresničevali. Z boljšo organizacijo proizvodnje bomo povečali tudi učinkovitost dela in zmanjšali stroške časa.

Zaostri bomo morali tudi odgovornost pri proizvodno-skladiščni in odpremni dokumentaciji, kar je osnova za pravočasne in urejene evidence, ki nam jih omogočajo računalnik in novi terminali. Slabe posledice malomarnega in neodgovornega odnosa do pravičnega izpolnjevanja dokumentov v proizvodnji in po skladiščih ter pravočasnega dostavljanja dokumentov v računalniško obdelavo so prevelike, da bi takšno delo lahko dopustili.

Vsekakor tudi našo proizvodnjo čakajo letos zahtevne naloge, če naj dosežemo osnovne gospodarske cilje, ki smo si jih zastavili.

D. Mazij

Zaposlovanje letos

V OBRAVNAVI JE SAMOUPRAVNI SPORAZUM O ZAPOSLOVANJU V OBČINI CERKNICA

V januarju so delavski sveti naših temeljnih organizacij obravnavali in sprejemali predlog samoupravnega sporazuma o usklajevanju letnih načrtov zaposlovanja v občini Cerknica.

Takšna oblika letnega načrtovanja je bila prvič uvedena lani in je temeljila tudi na srednjeročnih usmeritvah družbeno-ekonomskega razvoja na področju zaposlovanja. Poudarjeni so bili predvsem produktivno in selektivno zaposlovanje, prestrukturiranje gospodarstva, izvozne usmeritve, izboljševanje kvalifikacijske sestave zaposlenih, zmanjševanje režijskih in administrativnih del ter omejevanje del izven rednega delovnega razmerja.

Predlog samoupravnega sporazuma za leto 1983 vsebuje v glavnem enake osnovne usmeritve kot lani, še bolj pa so poudarjena izvozna usmeritev, zaposlovanje študentov, zaposlovanje iskalcev zaposlitve ter prekvalifikacija in zaposlovanje tehnoloških viškov delavcev. Da bi izboljšali kvalifikacijsko sestavo zaposlenih, je v sporazumu poudarjeno zaposlovanje pripravnikov, ki organizacije združenega dela z manj kot polovičnim deležem delavcev s profili od V. kvalifikacijske stopnje navzgor zavezuje, da morajo zaposliti najmanj enega pripravnika na sto delavcev.

To pa pomeni, da bomo morali na Brestu zaposliti najmanj trindvajset pripravnikov.

A. Šega

Posnetek iz naše proizvodnje

Svetlejša prihodnost?

OB LETOŠNJEM MEDNARODNEM SEJMU V KÖLN

Položaja pohištvene industrije v tem trenutku ni mogoče oceniti kot rožnatega; kdo bi lahko temu oporekal? Gospodarska recesija, ki že nekaj časa moti državne in mednarodne gospodarske tokove, tudi naši panogi ni prizanesla. Zato je verjetno dajal mednarodni sejem pohištva v zahodnonemškem Kölnu, ki smo ga obiskali, nekoliko zaprt vtis.

Za razstavo je to nekoliko čudna ocena. Pa vendar. Veliko od skoraj 1400 razstavljalcev se je na 212.000 kvadratnih metrih razstavne površine predstavilo nekako zadržano. Se nikoli doslej ni bilo dosegljivega tako malo prospektnega gradiva, še nikoli niso bili »vohuni« tako nezahvalni. Doseženo kakovostno ravnanje svojega pohištva so proizvajalci hoteli tehtati pretežno s svojimi trgovskimi partnerji in ne s konkurenti.

Razvoj v proizvodnji pohištva se je očitno razvejal v dve popolnoma jasni smeri, z zelo malo vmesnega tipanja. Na eni strani je značilno velikoserijsko pohištvo, ki je praktično v celoti »oblečeno« v umetne folije. Vendar to niso folije izpred desetih, petnajstih let. Pri razpoznavanju (primerjalno s furnirjem) delajo težave tudi največjim strokovnjakom in še pozoren ogled da vedeti o poreklu materiala.

To je nadvse pomembna ugotovitev, saj so tako vse dosedanje prednosti furnirja (kot naravnega materiala) v primerjavi s folijami izgubljene. Temu smo v veliki meri vsekakor krivi proizvajalci pohištva sami. Z vsemi mogočimi postopki smo se trudili, da bi naše pohištvo ob uporabi naravnih materialov dobilo sintetični videz, s tem pa smo na široko odprli vrata kemiji, ki priložnosti ni zamudila. Omenjeno »sintetično« pohištvo krasijo številni dodatki, ki so prav tako oblečeni v folije in zelo redko v furnir.

Nasprotna, vendar očitna smer v proizvodnji pohištva je postala »naravno« pohištvo. Nekateri mu pravijo »pravo« pohištvo. Vsi elementi (razen okovja), ki tak iz-

delek sestavljajo, so izdelani iz masivnega lesa in običajno tudi tisti deli, za katere bi vsakdo pričakoval, da so izdelani na primer iz furnirane iverke. Masivna tikovina, hrast, češnja. Izdelki, ki zares navdušujejo!

Človek, ki se ne more odvrniti od misli, da gozdov nismo začeli izkoriščati šele včeraj in da zaloge lesa nikoli niso bile neomejene, pride ob razmišljanju vseeno do ugotovitve, da obe nakazani smeri v razvoju pohištva končno pomenita idealno sožitje tudi z vidika izkoriščanja oziroma porabe surovin. Na eni strani je to torej množično »sintetično« pohištvo, v katerem je prek plošč vgrajen manj kvalitetni les in na drugi strani visokokvalitetni »naravni« izdelki, ki zahtevajo tudi primerno kvalitetne surovine. In Jugoslavan?

Jugoslavija, z letno proizvodnjo pohištva v vrednosti 70 novih milijard dinarjev, se je na nekaj sto kvadratnih metrih razstavne površine prek trgovskih organizacij predstavila v deželi, v kateri se proda največ pohištva na prebivalca. Italijani, ki nas po vrednosti proizvodnje ne dosegajo, so v znamenju svojih izvoznih prizadevanj zasedli eno celo sejemsko halo. Slednje samo v dokaz, da na tako skromnem prostoru verjetno nismo uspeli pokazati vsega, kar zmoremo.

Še besedo o barvnih tonih, ki so prevečali sejemске izdelke. To so bili predvsem naravni toni bora, hrasta, češnje in zopet belo emajlirano pohištvo. Svetle barve torej. Ali napovedujejo tudi svetlejšo prihodnost?

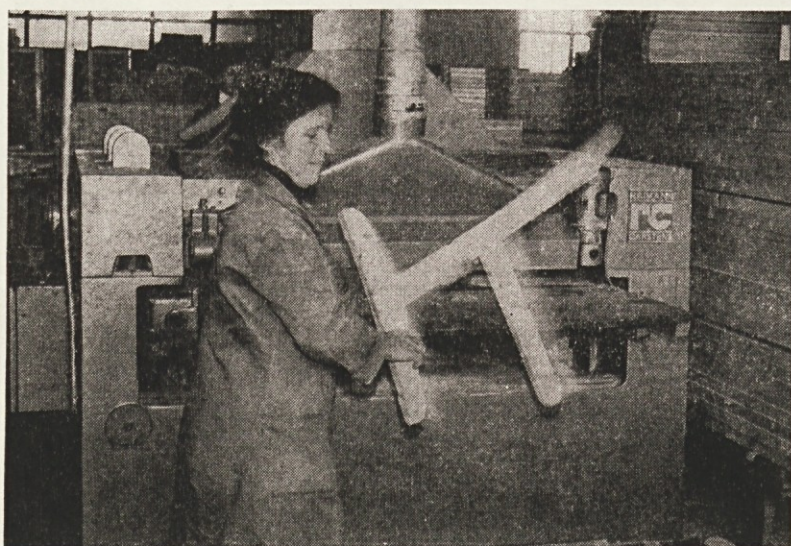
D. Lesar

VOZNIŠKA DOVOLJENJA ZA VOŽNJO TRAKTORJEV

Republiški zakon o varnosti cestnega prometa, ki je stopil v veljavo v začetku leta 1983, ureja tudi področje vožnje in delo s traktorjem in traktorskim priključki. Po zakonu bodo morali imeti vsi vozniki traktorjev izpit za delo in ravnanje s traktorjem in traktorskimi priključki. To določilo zakona bo pričelo veljati s 1. aprilom 1983, do takrat pa lahko vsi, ki imajo veljavno voziško dovoljenje za vožnjo motornih vozil B, C ali D kategorije, vozijo traktor.

Občani, ki imajo dovoljenje za omenjene kategorije, lahko vložijo vlogo na Oddelku za notranje zadeve občine Cerknica za izdajo voziškega dovoljenja za traktor. K vlogi priložijo fotografsko sliko, kolek za 68 din in veljavno voziško dovoljenje za B, C ali D kategorijo. Fotografska slika ne sme biti starejša od 6 mesecev, velikost slike pa je 3,5 cm x 4,5 cm.

Občani, ki prebivajo na območju krajevnih skupnosti Nova vas in Loška dolina, lahko vložijo vlogo na krajevnem uradu v Novi vasi oziroma v Starem trgu. Zadnji rok za vlogo je 31. marec 1983. leta.

Delo pri valjni brusilki (iz TOZD Žagalnica)

Delegati govore

Pred nekako štirimi leti smo pričeli s stalno rubriko »Delegati govore«, vendar je žal po slabem letu (kot tudi več drugih rubrik) utihnila. Iz več razlogov smo se odločili, da jo znova oživimo. Občani so se po preteklih volitvah v novem mandatu že vživeli v svoja nova delegatska opravila, predvsem pa je dosedanje delovanje delegatskega sistema že dalo celo vrsto izkušenj, dobrih in slabih. Poskusili bomo, da bodo naši delegati o teh izkušnjah spregovorili tudi v prihodnjih številkah. Temeljni kamen smo tokrat že postavili...

— Delegatski sistem poznate. Kaj mislite o njem?

— Vprašanje bi lahko ocenil tudi kot nekoliko provokativno. V zadnjem času je namreč slišati precej glasov o tem, ali ni nemara delegatski samoupravni sistem sokrivec za vrsto težav, s katerimi se srečujemo. Takšno stališče je seveda enostransko. Kljub temu pa velja dobro namerno opozarjati na nekatere napake, ki smo jih opazili v preteklih letih. Takole na hitro bi pomislil na tri glavne zavore v delegatskem sistemu.

Prva je v tem, da smo sicer že precej razvili pota in načine delegatskega odločanja — delamo pa drugače. Mnoge državne ali poldržavne sile želijo (sicer zelo previdnimi prijemi) prikazati objektivno pogojene težave in celo težave, ki so jim botrovale same, kot posledico neučinkovitosti ali premajhne učinkovitosti delegatskega sistema. Tako laže ribarijo v kalnem.

Včasih pomislim, ali ni nemara delno tudi v tem vzrok za slabo pripravljene ali vsebinsko nerealne predloge — na eni strani, ter v zelo zapleteni zakonodajno-pravni ureditvi, ki daje obvezen okvir samoupravnemu odločanju — na drugi strani. Tako smo priča nesmiselnemu

položaju — administracija vodi skoraj vse, odgovornost oziroma posledice pa zadevajo tiste, ki so vodeni.

Druga zavora je pravzaprav nasprotje prve. Gre za precej množičen pojav, ko demokracijo (demos = ljudstvo, kratein = vladati) razumemo tako široko, da razpravljamo in se pogajamo vsi, ob vsaki priložnosti in o vsem. Nemalokrat se zapletemo celo ob izpolnjevanju takih nalog, za katere je povsem jasno, da jih moramo izpolniti. Že Engels je ugotovil, da to ni več samouprava, saj moramo potem, ko smo samoupravno opredelili cilj, oditi vsak v svoje delovne prostore, na katerih (je dejal) bi moralo pisati: »O, vi, ki vstopate, vsako avtonomijo pustite.« To pa z drugimi besedami pomeni: naredimo vsak na svojem delovnem mestu tisto, o čemer smo se dogovorili in ne pogajajmo se v prazno.

Tretji problem je socialno-psihološkega značaja. Na zunaj je viden kot nesklepčnost, lagodnost, nezanimanje in neodgovornost. Vzroki za te pojave pa so različni in celo nasprotni. Včasih že izvolimo pasivne (lepše zvemi kot lene) delegate. Poleg tega je v človeški naravi, da posameznika vrsta zadev ne zanima. Torej mo-

Predsednik zbora krajevnih skupnosti, Zdravko Zabukovec

ramo pri kandidiranju delegatov paziti, koga usmerimo v posamezno vrsto dejavnosti. In končno — mnogi občani so najprej zelo ognjevit delegati oziroma samoupravljalci, a se kasneje neuspehov ali pa zaradi prevelikih naporov. Žal zagnanim javnim delavcem ne znamo dati priznanja, ki jim gre. Naj bodo vzroki taki ali drugačni — določena lagodnost se je razlezla med nami — kot vlaga v stari hiši.

In zdaj k jedru odgovora! Mislim, da je delegatski sistem, pri čemer mislim predvsem tudi samoupravno odločanje v organizacijah združenega dela, tista demokratska oblika odločanja, ki omogoča začetek uresničevanja globokega človeškega načela o enakopravnosti oziroma enakovrednosti. Prepričan sem, da je prednost tega sistema prevelika, da bi ga napadali zaradi drobnih napak, ki so se pojavile v njem.

— V čem vidite rešitev opisanih pomanjkljivosti oziroma kakšen naj bi bil vzoren delegat?

— Dejal bi, da potrebujemo temeljit popravek našega ravnanja v smer: več dejanske samouprave pri glavnih odločitvah in manj pri izvajanju jasno dogovorjenih nalog. V nekem smislu bi torej morali razmejiti med pomembnim in izvedbenim. Nadalje, vloge različnih »centrov moči« izven delegatskega sistema moramo zmanjšati na najmanjšo možno mero. Delegate, to se pravi, vse občane, moramo čim bolj in stalno izobraževati in dajati vso, zlasti pa moralno množično podporo poštenim, skromnim, a delavnim delegatom ter drugim javnim delavcem.

Vzoren delegat je po moje neprestano aktiven pri spremljanju vprašanj, ki jih zastopa, zna povezovati in usklajevati interese, daje občanom povratne informacije, prepičuje in je odločen, zna prisluhniti tudi življenjskim potrebam in upravičenim zahtevam drugih občanov ter na podlagi vsega tega izbrati najbolj primerno rešitev. Dobro je, če pri vsem tem ohrani mirne živce.

— Je veliko takšnih delegatov?

— Ne. Toda njihovo število bo rastlo, če bo rastla podpora iz baze, ki jih je delegirala.

— Trenutno ste med drugim predsednik zbora krajevnih skupnosti v skupščini občine Cerknica. Kakšno je vaše delo?

— Če hočem biti iskren, moram reči, kako sem pričakoval, da bo bolj zapleteno. Razlogi, da se zadeve rešujejo razmeroma sproti, so pozitivni in negativni. Med pozitivne štejem, da so delegati vestni, saj se v našem zboru v tej mandatni dobi še ni pojavilo vprašanje sklepčnosti ter da so gradiva, ki jih pripravijo ustrezne službe, razmeroma ustrezna.

Med negativne razloge pa sodi dejstvo, da se občinska skupščina prav v pričetku tega mandata obdobja nekako vklaplja v pretežno državno-administrativno vodeni pristop k stabiliza-

cijskim dejavnostim in nima kdo ve kako vidnih izvornih odločitev glede pomembnejših zadev.

Opravljanje funkcije predsednika zbora krajevnih skupnosti pa je kljub opisanim »olajševalnim okoliščinam« dovolj razgibano. Večkrat se srečujemo z vprašanji, ki so na prvi pogled manj pomembna in nimajo »širine«, a je od njihove rešitve v

veliki meri odvisno razpoloženje prebivalcev občine ali vsaj posamezne krajevne skupnosti. Zato morajo biti taka vprašanja rešena konkretno in ne zgolj načelno. Tudi sicer bomo skušali v tem mandatnem obdobju čim več odločitev nasloniti na trdna tla. Pravzaprav bomo k temu prisiljeni. O tem pa kdaj drugič.

Pripravila V. Šega

Napet proizvodni načrt

Že iz naslova je mogoče sklepati, da imamo proizvodnjo v prvem polletju že pokrito s pogodbami za izvoz in ostalimi posli. Na delavskem svetu smo zato sklenili, da bomo delali tudi na proste sobote in v delo vključili v okviru možnosti čim več režijskih delavcev. Računamo, da bomo tako deloma ublažili ozka grla.

Ob tem je potrebno dodati, da imamo veliko novih izdelkov z razmeroma majhnimi serijami, kar pomeni daljše pripravljalne zaključne čase. Zato bi radi dosegli krajše cikle proizvodnje, vendar naletimo pri tem na nam vsem znane težave s sredstvi za novo opremo, za posodobitev proizvodnje.

Ne bi želel pisati o vprašanjih v zvezi z modernizacijo proizvodnje, čeprav se v sedanji bitki za izvoz bojim, da bomo kmalu »prekratki«. Že dejstvo, da se vsi naši bližnji »sosedje v masivnem pohištvu« Logatec, Verd, Bač, da ne govorim o Lipi in Radomljah, prilagajajo novim proizvodnim programom (prehod od kolonialnega v modernejši stil pohištva, modernizaci-

ja proizvodnje) govori namreč o tem, da bomo tudi pri nas morali storiti zelo konkretne korake, če bomo hoteli obdržati v proizvodnji sedanji visoki delež izvoza.

Poudariti moram, da trenutna ozka grla rešujemo s prerazporeditvami delavcev po vsej tovarni in da pri tem nimamo težav, ker so delavci seznanjeni s sedanjim položajem in to z razumevanjem sprejemajo.

Veliko težav imamo z vedno slabšo kvaliteto, hkrati za z vedno dražjimi repromateriali kot so laki, kartoni, razredčila, lepila... iz domače proizvodnje. To niso samo naša mnenja, to so grožnje kupcev, da našega blaga s tako kvaliteto ne bodo več jemali. O tem bi se veljalo pogovoriti tudi širše, v okviru združenja lesarstva, saj ob takih pogojih ne bomo mogli dolgo vzdržati.

Ob koncu bi pozval vse delavce, da se temeljito posvetijo svojemu področju dela in ga po najboljših močeh tudi opravijo. Le tako bomo dosegli boljše rezultate gospodarjenja.

M. Kusič

Delna nadomestitev stanarin

Vse hišne svete, temeljne organizacije in delovne skupnosti želimo opozoriti na uveljavljanje pravice do delne nadomestitve stanarin tistih nosilcev stanovanjske pravice, ki izpolnjujejo merila, določena s pravilnikom o pogojih in merilih za delno nadomeščanje stanarin imetnikom stanovanjske pravice v občini Cerknica, ki ga je sprejel zbor uporabnikov skupščine samoupravne stanovanjske skupnosti občine Cerknica na redni seji v lanskem decembru.

Imetnik stanovanjske pravice je upravičen do delne nadomestitve stanarine, če je višina letnega dokazljivega dohodka gospodinjstva glede na število njegovih članov manjša od mejnega zneska, določenega v tabeli, ki je sestavni del pravilnika.

Do delne nadomestitve stanarine ni upravičen imetnik stanovanjske pravice v naslednjih primerih:

— če oddaja stanovanje ali del stanovanja v podnajem,

— če uporablja stanovanje ali del stanovanja za poslovne prostore ali za obrtno dejavnost,

— če je imetnik stanovanjske pravice ali eden od članov gospodinjstva imetnik vseljivega stanovanja, vseljive stanovanjske hiše ali vikenda,

— če zaseda nadstandardno stanovanje in odkloni ponujeno zamenjavo za standardno stanovanje,

— če je imetnik stanovanjske pravice ali eden od članov gospodinjstva imetnik motornega čolna nad 3,5 KW ali avtomobila nad 1300 ccm, starega do 5 let.

Pravico do delne nadomestitve stanarine uveljavljajo upravičenci s pismenim zahtevkom, ki ga vložijo pri stanovanjski skupnosti. Zahtevku je potrebno predložiti naslednja dokazila:

— potrdilo o letnih dokazljivih dohodkih članov gospodinjstva za preteklo leto,

— potrdilo o številu članov gospodinjstva,

— izjavo upravičenca s katero izjavlja:

— o drugih dohodkih gospodinjstva,

— da stanovanje ali del stanovanja ne daje v podnajem ali da stanovanja ne uporablja za poslovne namene oziroma obrtno dejavnost,

— da imetnik stanovanjske pravice ali eden od članov gospodinjstva ni lastnik vseljive stanovanjske hiše, vikenda, avtomobila nad 1300 ccm, starega do 5 let ali motornega čolna nad 3,5 KW.

Nosilci stanovanjske pravice, ki izpolnjujejo pogoje za pridobitev pravice do delne nadomestitve stanarine, naj pošljejo svoj zahtevek s podpisano izjavo, potrdilom o dohodkih gospodinjstva za leto 1982 in potrdilom o številu članov gospodinjstva DO VKLJUČNO 15. FEBRUARJA na naslov: Samoupravna stanovanjska skupnost občine Cerknica, Cesta 4. maja 51.

M. Drobnič

IZIDI JANUARSKEGA REFERENDUMA IN VOLITEV

V vseh naših temeljnih organizacijah je bil 12. januarja referendum o združitvi delovne organizacije SILVAPRODUKT Ljubljana v SOZD Slovenijales — proizvodnja in trgovina in o sprejemu sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD Slovenijales.

V vseh temeljnih organizacijah je referendum uspel, saj se je v vsaki temeljni organizaciji večina delavcev opredelila za združitve omenjene nove delovne organizacije v SOZD Slovenijales in za sprejem sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD Slovenijales.

Istočasno z referendumom so bile tudi volitve v samoupravne organe SOZD Slovenijales. Delavci so v vseh temeljnih organizacijah z večino glasov izvolili v delavski svet SOZD Slovenijales naslednje delegate: Franca Trudna — iz TOZD Gaber, Mitjo Stročsacka — iz TOZD Pohištvo in Viktorja Jeriča — iz TOZD Masiva.

V komisijo samoupravne delavske kontrole SOZD Slovenijales je bil v vseh temeljnih organizacijah izvoljen Srečo Drobnič — iz TOZD Tapetništvo.

V vsaki temeljni organizaciji so delavci volili tudi delegata za zbor interne banke SOZD Slovenijales. V zbor interne banke so bili izvoljeni: Vanda Hace (Gaber), Stane Zigmund (Žagalnica), Boris Rupar (Jelka), Marija Braniselj (Tapetništvo), Franc Udovč (Iverka), Ivan Zabukovec (Masiva), Miro Horvat (Pohištvo) Slavko Mišič (Prodaja), Milan Štritof (Mineralka).

V izvršilne organe delavskega sveta SOZD Slovenijales so bili imenovani:

Vojko Harmel — v odbor za plan in marketing;

Igor Gornik — v odbor za ekonomska, finančna, devizna in kreditna vprašanja;

Drago Mazij — v odbor za usklajevanje investicij;

Jože Hren — v odbor za razvoj samoupravne organiziranosti in dohodkovnih odnosov.

A. Perčič

Iz drugih lesarskih kolektivov

V Jelovici gre h koncu gradnja skladišča za kompletacijo izdelkov stavbnega pohištva, s katero so pričeli sredi lanskega leta. Skladiščna hala je dolga 80, široka pa 25 metrov in je zgrajena v dveh etažah. V kletni bo skladišče repromateriala, v pritličju pa bodo gotovi izdelki. Grajena je v armirano-betonski izvedbi z montažno strešno konstrukcijo. V sklopu tega objekta je tudi zaklonišče osnovne zaščite za dvesto oseb. Skupna vrednost opravljenih del je dobrih pet milijard in pol starih dinarjev.

V TOVARNI MERIL si prizadevajo, da bi pospešili inovacijsko dejavnost. Te dejavnosti poprej skorajda ni bilo, po sprejetju samoupravnega sporazuma za to področje pa je bilo lani prijavljenih že 14 inovacijskih predlogov.

Tudi LESNINA se namerava intenzivneje vključiti v reklamno-propagandne akcije ob sarajevskih zimskih olimpijskih igrah. Nekaj reklamnih akcij v zvezi s tem so že pripravili, nadrobnejši program pa bo izdelan v kratkem. Ocenjujejo, da bi za učinkovitejši propagandni nastop na igrah potrebovali vsaj dva do tri milijone dodatnih sredstev za propagando.

JAVOROVA temeljna organizacija Izvoz-uvoz v Sežani, ki je bila ustanovljena pred petimi leti, opravlja okrog 95 odstotkov celotne maloobmedne menjave s slovenskimi firmami v Italiji. Z ustanovitvijo slovenskega mešanega podjetja HOBLES v Benetici pa se je Javor vključil tudi v višje oblike gospodarskega so-

delovanja. Poleg zunanje-trgovinskega poslovanja za Javor opravljata temeljna organizacija izvozne in uvozne posle po malo-obmednih sporazumih še za približno dvajset slovenskih delovnih organizacij.

LIP Bled se že dalj časa ukvarja s proizvodnjo strojne opreme za lastne potrebe. Zdaj so se odločili, da bi to proizvodnjo izpopolnili in jo namenili za vse jugoslovansko tržišče, kar je ob uvoznih omejitvah še posebej pomembno. V ta namen so že podpisali pogodbo o kooperaciji z avstrijsko firmo Springer, nedavno pa samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev za skupno poslovanje z ljubljanskim Commerce. Leto bo opravljal raziskavo domačega in tujega trga, skrbel za reklamo in propagando, vzpostavljaj stike s kupci in sklepaj z njimi pogodbe ter sovlagal v razvoj te proizvodnje. LIP pa bo proizvajal in razvijal izdelke iz pogodbe s Springerjem: lupilnike za les, stroje za izdelavo gredic, sekalnike, stroje za letvičenje in rezervne dele. Sedaj že proizvaja transportno opremo, tako da ves program predstavlja zaokroženo celoto.

Ena izmed pomembnih dejavnosti temeljne organizacije SLOVENIJALES — trgovina Proles je tudi zastopstvo švedske firme Volvo BM za stroje, ki jih uporabljajo predvsem v gradbeništvu in lesni industriji. V zadnjem času se preusmerjajo tudi v prodajo strojev našim delavnim organizacijam, ki opravljajo investicijska dela v tujini. V Irak so prodali že 60 strojev, za katere

zagotavljajo tudi rezervne dele in tehnično pomoč.

ELAN je podpisal samoupravni sporazum s sarajevskim podjetjem Centrotrans o prenovitvi TRIM objekta na Palah pri Sarajevu. Obnovljeni objekt bodo uporabljali skupaj z Alpino, ki je tudi podpisala omenjeni sporazum, med zimskimi olimpijskimi igrami. Po tem sporazumu in dogovoru z obema republiškima gospodarskima zbornicama, bodo za prenovitev namenjena le sredstva, ki jih že tako namenjajo za obnovo in razvoj nerazvitih republik in pokrajin in sicer v višini 5 milijonov dinarjev.

GLIN Nazarje namerava letos povečati izvoz za 18,5 odstotka; zmanjšali bodo proizvodno oken, povečali pa proizvodnjo senčil in kompletnih stavbno mizarjskih izdelkov, sami bodo predelali več kot polovico letne proizvodnje ivernih plošč, v žagariji bodo povečali delež namenskega žaganja hlodovine, investirali bodo samo v opremo in obnovitev sedanjih objektov, produktivnost pa naj bi narasla za 6 odstotkov.

V HOJI so lanskega leta program naložb skoraj v celoti izpolnili, čeprav so se otepali s težavami. Jugoslovanski dobavitelji namreč kasnije z dogovorjenimi roki, nabava iz uvoza pa je močno otežena. Za naložbeni program so porabili okrog 23 milijonov sredstev; šlo pa je v glavnem le za obnovitvena dela po temeljnih organizacijah ter za nabavo nujno potrebnih strojev in naprav.

V STOLU so izpolnili lanske izvozne obveznosti za konvertibilni trg. Čeprav so jim padli v vodo izvozni posli z nekaterimi velikimi ameriškimi kupci, jim je uspelo, da so si pravočasno priskrbeli zamenjave; delno na samem ameriškem tržišču, delno pa v Evropi in na Srednjem vzhodu. Zlasti je potrebno poudariti pomen inženiring poslov, ki so jih dosegli na iraškem tržišču; brez njih bi bili izvozni dosežki dosti manj ugodni. Obetajo si prodor v svet tudi z novim programom lameliranega pohištva.

MARLES izvažajo svoje montažne hiše že od leta 1968. V sedanjih gospodarskih razmerah pa so se prizadevali za večji izvoz še stopnjevali; v preteklih letih predvsem v evropske države, v zadnjem času pa tudi na nova tržišča — na Bližnji vzhod in v afriške dežele. Nedavno so sklenili večji izvozni posel s Tanzanijo. Tam bo Marles postavil 26 montažnih objektov s skupno površino 2.407 kvadratnih metrov in v vrednosti 1.235.000 dolarjev. Podoben večji izvozni posel si obetajo tudi v afriški državi Benin.

Pravnik odgovarja

Vprašanje:

V nekaterih temeljnih organizacijah je bil posameznim delavcem pri osebnem dohodku obračunan tudi poseben dodatek za neprekinjen delovni čas. Ta dodatek so tem delavcem obračunavali zato, ker so opravljali dela neprekinjeno ves delovni čas. Ti delavci naj tako ne bi imeli polurnega odmora in s tem tudi ne možnosti, da bi šli na malico.

Ali je tako obračunavanje dodatka pravilno in v skladu z našimi samoupravnimi akti?

Odgovor:

Tak dodatek v naših samoupravnih splošnih aktih s področja delitve dohodka in sredstev za osebne dohodke ni bil nikoli opredeljen, saj bi bil tudi v nasprotju s širšimi predpisi oziroma dogovori.

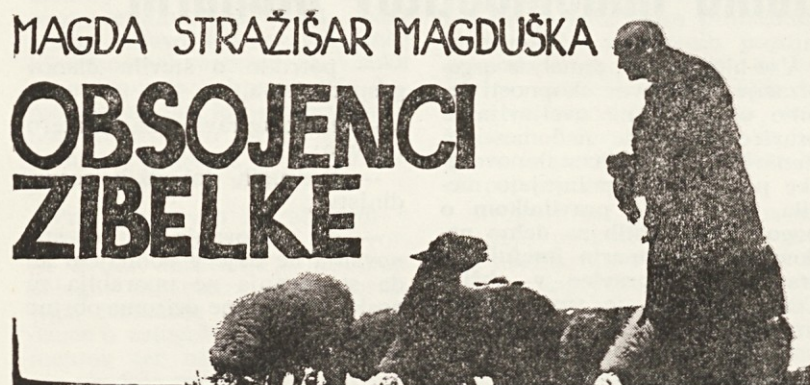
Delavec ima pri delu z nepretrganim polnim delovnim časom pravico do odmora. Odmor med delom je določen v enkratnem trajanju in se ga ne sme določiti na začetku ali koncu delov-

nega časa. Iz tega izhaja, da je treba delo organizirati tako, da bo vsak delavec imel med delovnim časom odmor. O razporeditvi odmora odloča delavski svet, ki glede na organizacijo in potek dela v temeljni organizaciji določi, kdaj bo imel posamezen delavec odmor.

Za čas odsotnosti z dela zaradi polurnega dnevnega odmora dobi delavec nadomestilo osebne dohodka, izračunano na podlagi obračunane vrednosti točke v vsakem mesecu.

Delavec poleg nadomestila osebnega dohodka ne more dobiti še posebnega dodatka za to, ker naj bi delal neprekinjeno ves delovni čas, brez odmora, ampak se mu mora ta odmor zagotoviti. Če organizacija in potek dela zahtevata, da se posamezna dela opravljajo neprekinjeno, potem je delo potrebno organizirati tako, da bodo lahko vsi delavci, ki opravljajo taka dela, imeli odmor in sicer najprej ena (na primer polovica delavcev), nato pa še druga skupina.

A. Perčič

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Trdili so, da je tisto leto obrodila pšenica kot še nikoli. Moj oče je s hlapci tovoril ogromne vozove žita in ga vlagal med late v kozolcu. In tako voz za vozom... Moj oče, šolani oficir, večletni vojaški veteran s kolajnami in pohvalami, je zdaj ves preznojen hitel s spravilom pšenice. Ves obraz mu je sijal od sreče, ker je vreme ugodno...

To je moj oče, ki sem ga začel gledati z novimi očmi: če... če bi bil v oficirski uniformi res tak med kot trdi moja mama, bi oče zdaj ne mogel biti srečen, četudi bi pšenica imela zlato zrnje... sem preudarjal, a lotil se nisem nobene-ga dela.

Mati se je nekako umirila in me je spet na silo hotela naučiti klavirja. Zaman. Ni me veselilo, ker se na glasbo sploh nisem razumel. Rad pa sem gledal delavce, kadar so hoteli s spravilom sena, če se je kisalo vreme. Toda jaz se nisem mogel sprijazniti z umazanimi rokami, obleko in znojem. Fuj...!

Obvisel sem pri hiši kot sračje gnezdo, iz katerega je zletel še poslednji mladič. A name se je pripeljala mati in me posiljevala s svojo ljubeznijo in milimi prošnjami, naj se prostovoljno prijavim v vojaško enoto. In tako sem v večnem kolebanju med njeno vsiljivostjo in svojo neodločnostjo zamudil še zadnjo priložnost za kmetijsko šolo; osemnajstletnih mladeničev zaradi

vpoklica v redni vojaški rok namreč niso več sprejemali. Tedaj se mi je šele posvetilo, da je zmagala mati, ki se poslej ni več zanimala zame. Kot utrjen vojskovodja se je umaknila v svoje prostore, pa se vsa posvetila glasbi in branju nemške literature.

Leta 1890, ko mi je bilo dvajset let, sem dobil uradno obvestilo in poziv na sedemletno služenje rednega vojaškega roka. V sebi sem preklel vse avstrijske vojaške zakone, mater z njenim vmešavanjem in histeričnim jokom, pa nazadnje še samega sebe, ker se nisem znal rešiti, ko je bil še čas.

Prvič v življenju sem se zaupal očetu in ga milo prosil, naj me reši prekleto vojaščine.

»Premislil bom,« je tiho odvrnil, se starčevsko kislo nasmehnil in odšel proti hlevom s težkim korakom kot da je bila moja prošnja zanj le preveliko breme...

O, zdaj ga šele razumem! Prav ti preklesti partizani so me morali ostriči, da sem končno doumel očetovo stisko...

Tiste dni pa sem kot vohun oprezal za vsakim očetovim korakom in (o, sramota) prisluškoval celo njegovemu pogovoru z mojo materjo; revež pa si je priboril njeno dovoljenje za desetminutni pomenek — s pismeno prošnjo...

Pod veliko jablano v kotu obzidja ga je čakala s knjigo v roki ob času, ki mu ga je določila.

Kako lep je bil takrat moj oče! Sveže obrt in oblečen kot iz škat-

lice je prihajal po pešeni poti med jagodičevim nasadom. Prismehljaj se ji je nasproti in ji ponudil obe roki v pozdrav.

A so mu roke omahnile in nasmeš okamenel, ko je rekla: »Kaj še želiš od mene, Luka Ozimnik? Ali si končno spregledal, da ne sodiš med hlapce in dekle za isto mizo?! Ali celo upaš, da ti bom podala roko v spravo? O, motiš se, Luka Ozimnik! Predolgo si vztrajal v svoji zmoti, ker ne prenesem niti misli na tvojo hlapčevsko zatelebanost, četudi si tokrat oblečen kot se spodobi!«

Za razliko od materine zajedljivosti pa je bil očetov glas miren in zbran:

»Pozdravljena, Klara, moja nekoč tako ljubljena žena! V spominu na začetek najine poti v nemških mestih mi je pri srcu tako lepo... Lepo in hudo obenem... Kar devet otrok si mi rodila, Klara, in hvala ti za to. Kako neskončno sem bil srečen tiste čase ob pogledu na lepa ziva bitjeca, ki so žal umrli, še predno so doživela peto pomlad... Kar sedem mladih življenj, kri najine krvi imava v grobnici dunajskega pokopališča. Draga moja, zelo sem bil prizadet ob toliko izgubah in razumem, da je bilo še težje, ker si dva od njih pokopala sama, ko sem bil na fronti...«

Osorno ga je prekinila: »Ne čvekaj mi solzavih oslarij, Luka Ozimnik! Povej mi na kratko, kaj sploh še želiš od mene!«

Odkašljaj se je in dejal: »Ne tako, Klara! Upam, da je v tebi še toliko plemenitega materinskega srca, saj te prosim za najinega edinega sina samo kanček razumevanja in dobre volje...«

»No, in?« je kriknila ter se so-vražno zasrepela vanj.

»Najin Janez me je lepo prosil, naj ga rešim vojaščine. V danih okoliščinah bi mi to tudi uspelo, če soglašaj, da ga za nekaj let vpišem v primerno šolo, da si bo izoblikoval duševnost in razširil obzorje.«

»Nikoli!« je zarjula. »Moj lvek mora postati oficir zlepa ali zgrda!« je z udarcem noge ob tla podkrepila svojo odločitev.

»Toda, Klara! Ne rini z glavo skozi zid, ker prisiljena reč nikoli ni dobra! Najin Janez je že večji od naju in ima pravico soodločati o svoji prihodnosti!« je odločno pribil oče.

A mati je kot besna sova planila vanj in mu primazala klofuto: »Molči, preklesti slabič! lvek mora k vojakom in pika! Kot mati imam pravico usmeriti ga, kamor želim! Si mar pozabljaš, da bo šele čez štiri leta polnoleten?! Gorje njemu in tudi tebi, če mu boš poskusil preprečiti pot do uniforme!«

Oče je smrtno prebledel, si potipal udarjeno lice, a ponosno odhajajoči ženi vrgel še tole: »Klara! Bodí vendar človeška! Kar obsedena si od svoje večne vojaščine... Zdaj šele vem, da je otroška vzgojiteljica, ki je bila priča smrti treh najinih malčkov, govorila resnico... Obsodila te je, Klara, da so umirali zaradi tvoje vojaške dresure!«

Obrisal si je znoj in solze, ko se je opotekal po stezici v dom.

Kakšna škoda, ker se ni ozrl, da bi videl svojo Klaro, ki je odprtih ust hlatala za zrakom in se ujela ob deblo jablane...

V bližnjem ribezovem grmičju sem čepel in trepetal od groze. Polno grlo suhih solza me je dušilo. da sem si zaželel smrti. Nenadoma pa sta me objela divji srd in želja, da bi jo zadavil. Zravnal sem se, hotel izkričati vanjo ves strup oropane otroštva in planiti...

Toda moč notranje razbolelosti mi je v hipu ohromila telo, da sem le zagrgal, lovil z rokama ravnotežje in padel med ribez. Moje oči so še ujele jablano z odrevenelo materino postavo, ko sem v zadnjem odtenku obupa in brezupa rinil med grmiči do obzidja in uto-nil v nezavest...

Predramil me je glas opoldanskega zvona in klicanje poslov h kosilu. Vse popoldne so me iskali. Obhajalo me je zadovoljstvo zaradi njihove zaskrbljenosti, ker me niso našli. Šele naslednji dan me je okrog poldne izbežal iz ribeza moj prijatelj Mirenček, ki ga je moj oče še prejšnji večer priklkal na pomoč.

Mirenček? Oh, da...! Mirenček! se je zdramil v sedanost stari Ozimnik. Med svojim samogovorom in podoživljanjem preteklosti se je sskel do golega, vrgel vse cunjne na hodnik in se hitro zaklenil. Še dobro, da je imel v umivalni omari poln vrč čiste vode. Četudi je bila mrzla, mu je izprala smrad in ga osvežila. Umazano vodo je zlij ven kar skozi križe odprtega okna...

Toda, groza! Ko je v velikem ogledalu zagledal svojo podobo, se skoraj ni prepoznal. Zastrizeni temni križ je kot pečat usode med polbeljenimi gostimi kodri nemo rjovel vanj svojo obsodbo... Prav tako kot nekoč v ribezu ga je tokrat stresal mraz pod toplo odejo v lastni postelji, ko je tudi spanec pobegnil od njega.

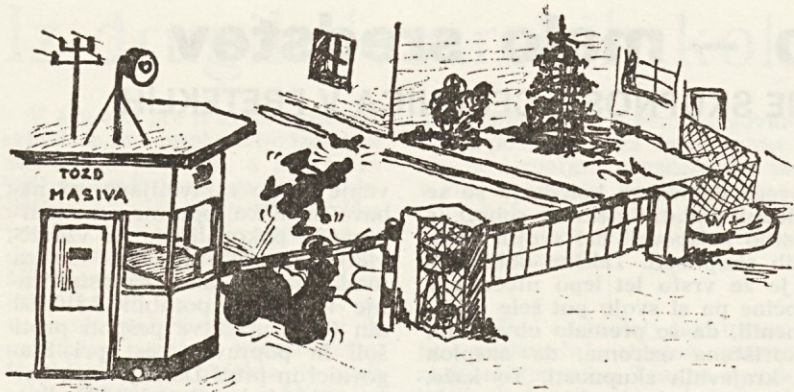
Moral se bo ostriči na balin! je pomislil. Saj to je čisto preprosto opravilo, ki ga zna sleherni vaščan. Toda frizerja, ki bi bil poklicno zavezan v molk, vsa Poljana ne premore. Nekoč je bil on sam namig-nil Italijanom in so oba frizerska salona zažgali s Fedelakovo domačijo vred... Njemu, Ozimniku, se je takrat zdelo vse prav; kaj naj bi vendar počela kar dva frizerja z belimi rokami in uglajenim vedenjem v kmečki Poljani?!

In zdaj? Ali naj ga uredi sosed Klepec, ki mu kljub svoji razcefrani bajti še pozdrava ne privoščijo? Ali celo Žirovc, ki ima v jeziku strup devetih modrasov? Brrr... Da bi mu ta hlapčevska reva šarila s svojimi parklji po glavi? Ne! Ne in ne! Pa bo vseeno moral nekaj poruntati...!

Takrat ga je iz ribeza privlekel in ga odpeljal na svoj dom njegov prijatelj Mirenček. Tudi ostrigel ga je in ga za odhod k vojakom odpeljal na postajo, ko je spotoma naložil še njegovega očeta Luko... Takrat... Seveda! Mirenček je bil njegov prijatelj in posestnik sin! In Mirenček še živi, hvala bogu! Pa strojček za striženje tudi še ima... Da, Mirenček! je še pomislil na svojo rešitev in se pokrtil čez glavo...

(Se bo nadaljevalo)

1981	1982 (9 mes.)
238.757,00	190.874,00
200.924,00	200.924,00
14.393,00	—
54.777,00	21.063,00
12.000,00	26.022,00
22.521,00	11.272,00
18.298,00	32.498,00
—	10.565,00
221.133,00	215.100,00
—	—
—	975,00
6.721,00	—
—	—
1,180.713,00	657.855,00
1.667,00	—
25.443,00	20.000,00
2,008.754,00	1,387.148,00
2,354.780,00	1,718.743,00 =
	= 6.968.160,00

V TOZD Masiva so poostreli varnostne ukrepe. Med drugim so ob vhodu poleg dosedanje »rampe« dodali še »rampico«. Ta novi varnostni ukrep je prvi v živo občutil poštar z mopedom...

Kegljaške novice

BO USPELA UVRSTITEV V PRVO LIGO?

Končalo se je moštveno tekmovalje v zahodi skupini druge slovenske lige v kegljanju. Zlasti je bilo napeto zaključno tekmovalje v Ljubljani, saj so šele zadnji meti odločili zmagovalca. Vse se je najbolje izteklo za Brest, ki je zmagal pred Tekstino iz Ajdovščine in se tako uvrstil med osem najboljših slovenskih moštev.

Vrstni red:

1. BREST, Cerknica 20.233 kegljev
2. TEKSTINA, Ajdovščina 20.228 kegljev
3. SCT, Ljubljana 20.120 kegljev
4. HIDRO, Medvode 20.118 kegljev
5. IZOLA, Izola 19.662 kegljev
6. GORICA, N. Gorica, 19.603 keglji
7. JESENICE, Jesenice 19.343 kegljev
8. PROTEUS, Postojna 18.907 kegljev

Sklepni del tekmovalja za uvrstitve v prvo slovensko ligo bo 22. in 23. januarja v Ljubljani ter 5. in 6. februarja v Čateških Toplicah in v Krškem. Nastopile bodo ekipe Celja, Tekstila — Slovana (peto in šesto uvrščena iz lanske prve lige), Rudarja iz Trbovelj (prvak vzhodnih lige) ter Bresta (prvak zahodne lige).

Najboljši dve moštvi se bosta uvrstili v prvo slovensko ligo, v kateri bo nastopalo šest ekip po ligaškem sistemu.

VODSTVO TUDI V PRIMORSKO-NOTRANJSKI LIGI

Na kegljišču v Cerknici je ekipa Bresta v 4. kolu primorsko-notranjske lige premagala ekipo Gorice in obenem dosegla tudi nov ekipni rekord cerkniškega kegljišča s 5515 keglji.

BREST 5515 (Založnik 964, Urbas 891, Mulec 897, Prešeren 911, Turk 927, Gornik 925)

GORICA 5186 (Peršolja 890, Velíšček 849, Skrt 819, Radočaj 894, Pahor 829, Grmek 905)

Vrstni red po 4. kolu:

1. Brest 8 točk
2. Tekstina 6 točk
3. Gorica 4 točke
4. Izola 2 točki
5. Tomos 2 točki
6. Proteus 0 točk

GROMOV MEMORIAL

— Tekmovalje je bilo 2. in 3. januarja.

— Nastopilo je 28 moških dvojic iz vse Slovenije.

— Zmagala je dvojica iz Maribora.

Vrstni red:

1. Konstruktor, Maribor 1896 (Pihlar 949, Frajzman 947)
2. Brest, Cerknica 1870 (Turk 951, Gornik 919)
3. Tekstina, Ajdovščina 1857, (Mislej 995, Turk 862)
4. Hmezd, Zalec 1841 (Kalčič 945, Čehovin 896)
5. Gradis, Ljubljana 1840 (Marinček 915, Janša 925)

6. Brest, Cerknica 1805 (Mulec 896, Prešeren 909)

KEGLJAŠKA TRIM LIGA

Na kegljišču v Cerknici gre h koncu občinska trim liga v kegljanju (borbene igre). Trenutno je v vodstvu ekipa Martinjaka, ki ima tudi največ možnosti za osvojitve prvega mesta.

V začetku februarja pa se bo začela občinska trim liga v disciplini 6 x 100 lučajev mešana. Nastopilo bo 12 ekip v dveh ligah. Kegljaška tekmovalja se bodo predvidoma končala v marcu.

Lestvica tekmovalja v borbenih igrah po 10. kolu:

1. Martinjak	18. točk
2. Kovinoplastika	16 točk
3. Brest	16 točk
4. SAP	14 točk
5. Gozdarstvo	12 točk
6. Elektro	12 točk
7. Upokojenci	8 točk
8. Mladinci	8 točk
9. Kovind	8 točk
10. Avtomontaža	6 točk
11. Gradišče	6 točk
12. Občina	2 točki
13. Kartonaža	

KVALIFIKACIJE ZA VSTOP V I. SLOVENSKO LIGO

REZULTATI PO DVEH NASTOPIH (kegljišči Gradisa in Maksa Perca v Ljubljani)

1. CELJE	10157 (5225, 4932)
2. T. SLOVAN	10062 (5190 in 4872)
3. BREST	10051 (5186 in 4865)
4. RUDAR	9991 (5082 in 4909)
BREST — Urbas	(861, 799) — 1660
Prešeren	(857, 823) — 1680
Mulec	(853, 804) — 1657
Turk	(898, 790) — 1688
Založnik	(839, 808) — 1647
Gornik	(878, 841) — 1719 kegljev.

Filmi v februarju

3. 2. ob 19.30 — ameriški western JEZDECI NA DOLGE PROGE.
5. 2. ob 19.30 in 6. 2. ob 16. uri — hongkongski karate film ČU-DEŽNI MOJSTER KUNG FUJA.
6. 2. ob 19.30 — ameriški akcijski film NAPAD NA POLICIJSKO POSTAJO.

DNEVI JUGOSLOVANSKEGA FILMA

7. 2. ob 16. uri in ob 19.30 — jugoslovanska komedija POT OKOLI SVETA.
8. 2. ob 16. uri in ob 19.30 — jugoslovanski vojni film 13. JULIJ.
10. 2. ob 19.30 — jugoslovanska vojna drama PREGON.
11. 2. ob 19.30 — jugoslovanska drama SMRT GOSPODA GOLUŽE.
12. 2. ob 19.30 in 13. II. ob 16. uri — hongkongška komedija POGODBA.
13. 2. ob 19.30 — ameriška srhljivka KRVAVA MATURANTSKA NOČ.
14. 2. ob 19.30 — ameriška kriminalka GOLJUFIVA IGRA.
17. 2. ob 16. uri in ob 19.30 — ameriški pustolovski film PODZEMLJE MONTREALA.
18. 2. ob 17. uri — ameriške risanke KJE STA TOM IN JERRY?
18. 2. ob 19.30 in 20. 2. ob 19.30 — ameriška grozljivka PETEK, TRINAJSTEGA.
19. 2. ob 19.30 in 20. 2. ob 16. uri — ameriški pustolovski film BEG S PADALOM.
21. 2. ob 16. uri in ob 19.30 — japonski pustolovski film MASKIRANI VOZNIK.
24. 2. ob 19.30 — ameriška komedija ŠTIRJE LETNI ČASI.
26. 2. ob 19.30 in 27. 2. ob 16. uri — ameriška komedija JUDY V UNIFORMI.
27. 2. ob 19.30 — angleška kriminalka UBIJALEC IZ SLUŠALKE.
28. 2. ob 19.30 — ameriška kriminalka VISOKA TARCA.

Kultura in turizem

KDOR ZATAJI ETNOGRAFSKE IN NARAVNE POSEBNOSTI, NIMA TURISTIČNE PERSPEKTIVE

Pogled kulturne skupnosti Cerknica na etnografsko in turistično dejavnost

Za občino Cerknica (oziroma za ožjo Notranjsko) neizpodbitno veljajo tri dejstva: prvo — zelo bogata etnografska dediščina in kulturna zgodovina (ki ji sodobni utrip življenja in gospodarski razvoj občine iz leta v leto brišeta sledi);

drugo — lepa narava s svetovno znanimi znamenitostmi; tretje dejstvo pa nima s prvima dvema nobene logične povezave — nerazvito gostinstvo in turizem.

Vse to so zaskrbljujoča dejstva predvsem zato, ker jemljemo prvi dve kot breme in ne kot prednost. Za nekatere znamenitosti (predvsem naravne) bi celo raje, da »poniknejo«, kot da nas s svojo vsakodnevno prisotnostjo »ščipajo« po vesti in opozarjajo, da bo slej ko prej treba nekaj storiti. S tem pa seveda ne smemo enačiti mnenja večine cerkniških občanov, ki se sprašujejo, zakaj se ustavljamo ob osnovnih vprašanjih, saj pomeni vsako vlaganje in preračunje izgubo časa in denarja.

Sistem družbenega načrtovanja in samoupravljanja bi dosegel svoj osnovni namen, če bi se za vse družbene akcije dogovarjali v imenu širšega družbenega interesa, temu primerno razdelili naloge in razvili obliko pomoči in sodelovanja. Ker pa tega ni, se vsak oprijemlje svoje odrešilne bilke — »ziheraštva«, ki pomeni: z družbenimi sredstvi preživeti brez napora in brez zavesti, da je treba ta sredstva oplemenititi v prid širšega interesa in koristi.

Pri vsem tem je očitno, da me je k pisanju tega članka vzpodbudila **odpoved pustnega karnevala**. Zakaj je moral organizacijski odbor kloniti pod težo težav? Zato, ker vsaka prireditelj, ki kvalitetno raste iz leta v leto, preraste društveno organiziranost in zahteva širši pristop oziroma delitev nalog. Usoda pustne prireditve je bila v tem, da smo jo vezali na gostinsko-turistični značaj.

Res je naš karneval etnografski in bi se morala pri tem

gradiva za zbirke »bloška smučarija« in »Cerkniško jezero« ter sanacijo parka pri gradu Snežnik.

Vsa ta dejavnost in postavljanje raznih zbirk sta jalova, če bomo na področju gostinstva in turizma vrgli puško v koruzo. Vsaka stvar mora imeti svoj namen. Namen teh akcij pa je, prikazati posebnosti naše pokrajine čim širšemu krogu ljudi. Mislimo, da so naravne in etnografske značilnosti osnovni adut za razvoj načrtnega turizma, ki bi naj imel stalno turistično ponudbo. Do tega pa ne bomo prišli s stihijскими akcijami niti z gradnjo kvazi motelov, ampak s kulturno ponudbo in kultivirano pokrajino.

Zato so vse te akcije, ki jih vodimo prek kulturne skupnosti, bodisi finančno ali samo strokovno, vezane na svoj osnovni namen — razvoj turizma, sicer lahko govorimo o razmetavanju družbenih sredstev.

M. Pesek

Še nedavno — kvalitetna in množična prireditelj

REŠITEV NAGRADNE KRIŽANKE

SPREHAJALEC — EROTOMANIJA — SIPAD — KAS — TS — NIVO — TOM — LETO — TABLETA — SEVALNIK — IKRE — PRETVARJANJE — CIA — ES — SOTOČJE — NEAKTIVNOST — D — OMEN — AC — JK — TRN — ALARMIRATI — GARJE — NOE — SAGAN — FLOMASTER — LN — ANTON — TARA — ARAK — SA — KA — ATO — ENAČAJ — TIPA — ALPINA — VITALNOST — EVEREST — OL — JOAN — EKIPA — VS — SNOVALKA — VALENCA — CAPIN — OIDIJ — NJASA — TA — OV — SELEN — AV — BP — STENJ — TI — ELEVATOR — KALCE — ROKAVICA — INICIALA — AMORET — TREMA — AGA — KOZARIŠČE — NEPAL — UN — ERA — AJVAR — TRAKT — AT

IZID NAGRADNEGA ŽREBANJA

Tokrat so se križankarji resnično izkazali. Kljub dvema manjšima napakama pri izdelavi noveletne križanke so nam do roka poslali rekordnih 167 rešitev.

Izmed njih je posebna komisija izžrebala naslednje nagrajence:

100 din dobijo Sašo Kovač, Peščen n. h. Cerknica, Jožica Hladnik, TOZD Iverka in Mateja Lah, Peščen n. h. Cerknica; 300 din prejme Tončka Kovšca, Kamna gorica z. š. 28, Cerknica;

500 din pa Jože Jadrič, Kamna gorica n. h., Cerknica.

II. zvezek Notranjskih listov dobila Jernej Šmalc, Loško — Cerknica in Lidija Ule, Cesta na jezero 11, Cerknica.

Nagrajencem čestitamo!

Nagrade lahko dvignejo v blagajni Skupnih dejavnosti ali pa jim jih bomo poslali po pošti; knjižni nagradi pa nagrajenca dobijo osebno pri glavnem uredniku.

BRESTOV OBZORNIK — glasilo delovne organizacije BREST Cerknica, n. sol. o.

Glavni in odgovorni urednik Božo LEVEC

Ureja uredniški odbor: Vojko HARMEL, Viktor JERIC, Srečo KNAP, Darko LESAR, Božo LEVEC, Matija MIŠIČ, Franc MLAKAR, Danilo MLINAR, Janez OPEKA, Vanda ŠEGA, Marjan ŠIRAJ in Franc TURŠIČ.

Foto: Jože ŠKRLJ

Odbor za obveščanje je družbeni organ upravljanja. Predsednik odbora: Anton PERČIČ.

Tiska Železniška tiskarna v Ljubljani. Naklada 2800 izvodov.

Glasilo sodi med proizvode iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu, za katere se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov (mnenje sekretariata za informiranje izvršnega sveta SR Slovenije št. 421-1/72 z dne 24. oktobra 1974).